

ANT

Haftalık Dergi • 24 Ocak 1967 • Sayı: 4, 125 Kuruş

NÂZIM HİKMET'İN HARP OKULU OLAYI ÜZERİNE MEKTUPLARI

Seneye mahkumuz. Aldırma. Ben gezel kuvvetli.
yim. Mesele her hangi bir mahküm.
Nazım Hikmet'in imkânları. Bu
davası.

Sendi ne gupp gupp ûar
galoşacığın. O da olmaya olm.
Kas günüm varsa onu sorelle dor.
Sen hep şanemden sen. Seni hedefleriz seviyor.
sun. Beni bayata bağıyan kuvvetlerden biri
de, on bıçıklarında, ta çırılıldardan binac ols
anmış.

Birkaç güne kadar sivil hapishaneye
naklediliyim sans ordan egzam mektebi
yaşarem. Sa de dissim. Benim hıfzının
nasıl olsa dört davar arasında senelere
tanımlı edilmiş demektir. Seninki ne olacak?
Hep dissimden bi. Koparıp yarımum bir
türli, sınırlılık, tel garesi bulamıyorum.
Olamayı elbet de bir çare bulmaz. Sa
mesleği. Celale filon bildir. Benim siv
enlere mektub yapacak halim.

Beni hazırla

Nâzim

Burak

MESELE
NÂZIM
HİKMET'İN
TÜSTİMAŞIDIR

Nâzim

HAFTANIN NOTLARI

*Çağlayangılı'nın Kabire
temasları sonunda iki ülke
arasında ilişkilerin
geliştirilmesi için
mutabakata varıldı*

16 ocak

ocak

Demirel'in Amerikan üsleri konusunda tenkitte bulunanları «Türkiye'yi NATO'dan ayırmakla» iham etmesi üzerine MP Meclis Grupu bir bildiri yayımlayarak Başbakan'ı yalançılıkla ve Meclis'ten hesap vermekten kaçmaması suistemi.

Kahire'de Türkiye Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayangil ile Birleşik Arap Cumhuriyeti Dışişleri Bakanı Mahmud Riad arasında görüşmelere başlandı. Çağlayangil verimli ilişkiler kurmak için şartların uygun olduğunu söyledi.

Bütçe Komisyonu'nda Ulaştırma Bakanlığı Büyüçüleri görsüllükten CKMP'li Mehmet Altınsoy, şehirlerarası telefon konuşmalarının dinlendiğini ve muhabere güvenliğinin ihlal ettiğini ileri sürdü.

İskenderun - Batman Pipe Line hise senetlerinin ay sonunda piyasaya çıkarılacağı, kurulacak şirkete ilgili çalışmaların son sahaya girdiği TPAO Genel Müdüri Turgut Gülez tarafından açıklanı

■ Yargıtay'da bir davanın istenilen şekilde sonuclandırılması için rüsyet verilmesine aracı olduğu iddia edilen eski Emniyet Genel Müdürü Ahmet Demir hakkında soruşturma açıldı. Yeni İstanbul Gazetesi, Demir hakkında yapılan bir çok habibin İnönü hükümetleri tarafından hasıraltı edildiğini ileri sirdü.

Türk-İş Başkanı Seyfi Demirsoy, bazı milleseselerde çalınan işçilerin memur sayılmasına dair Yargıtay'dan bir karar çıktıktı takdirde sentiksasılıcık oymalarına bay vararak miladele edeceklerini söyledi.

17 oca

ocak

Kahire'de Birleşik Arap Cumhuriyeti ile görüşmelerine devam eden Türk Dışişleri Bakanı Çağlayangil, «TürkİYE, Araplararası İhtilallarda tarafsız kalmaya azimlidir» dedi ve Türkiye'nin İslâm Pakti'na girmeeceğini açıkladı.

AP Grupu'nda ekonomik durum tizerinde yapıştırmalarla hükümetin ekonomik tutumunun tenkide edilerek enflasyon tehlikesinin yaklaştığı ileri sürüldü.

Petrol Ofisi depolarında Petrol İş Söndikası'nın sürdürdüğü grev sebebiyle hastaneler ve üniversiteler iş göstermez duruma düştü; vall yabancı petrol şirketlerinden akaryakıt alıncasına söyledi.

Bütçe Komisyonu'nda Çalışma Bakanlığı Bütçesi görüşüllerken CHP Milletvekili Şeref Bakış, İşveren polatlık fatura bedeli olarak İş Kanunu'nun çıkmasının AP Hükümeti tarafından geçiktirildiğini ileri sürdü.

Sıfırdan başlayarak kısa zamanda milyoner olan Adana iş adamı Eliyestil Oldu.

Ahmet Demir'in, 1963 yılı sonlarında, General Faruk Güventürk'ün d- adının karışığı 40 Milyon Lira'lık bir yolsuzluk olayını örtbas ettiği iddia edildi. İddiaya göre, Güventürk'in İlhamı Demir, hasılatı etmiş bulunuyordu.

Köln'deki Ford fabrikaları da iş saatlerinde kısıntı yaptı. Almanya'daki ıssız Türklerin sayısı 40 Bin'i buldu.

■ Irak Cumhuriyet rejimini devirip yerine emperyalist hakimiyyeti altında bir idare kurmayı hedef tutan bir komple hareketi ortaya çıktı. sanıklar yakalandı.

18 ocak

ocak

Son iki ay içinde Millî Eğitim Bakanlığı'na 13 öğretmenin bakanlık emrine aldığı, 4 öğretmeneye isten el çektiliği, 200'e yakın öğretmenin de başka yerlere makledildiği Cumhuriyet Gazetesi tarafından ağırlandı.

Eski Trakya,
12 Adalar ve
Kıbrıs konu-
larında Aydın
Milletvekili Re-
şat Özarda'nın
verdiği genso-
ru önergesi
Meclis'te gö-
rülsülmeye bas-
landı. Özarda
Eski Trakya'-
daki Türkler-
in hakkını ko-
rumakta Türkiye'nin acze
dilüstünlü belirterek Lozan
Antlaşmasını reddetti.

RESAT ÖZARDAL

1965 yılının Nisan ayında bugüne kadar toptan ve a satıflarında yüzde 1 oranında bir artış olduğunu açıkladı. Böylece Devlet Petrolü ve Karınu'nun manzurlaşı sağlanacağı gelir artışı, "nahal" gibi artış seviyesinin altında kaldı.

TMTF Binasının yedi embla tayin edilen Dog. Dr. Nevzat Yalçın'a teslimi sırasında federasyoncu gençlerle posisler arasında çalışma oldu. Gençler sürenlerken dışarı çıkarıldı.

■ CHP Meclisi toplantısı sona erdi. İnönü: «Anarşî istemiyorum. Bu anarşik ortamda parti içere edilmesi diyerek Ecevit ve Feyzioğlu grupları arasında tartışmaya devam etti.

Petrol born hattı hisse senetlerinin satışa çıkarılması ile ilgili olarak CHP Grup'un verdiği gensoru enerjisi Millet Meclisi'nde görüslümeğa başlandı.

Askeri Yargıtay, aralarında Hakkâri Milletvekili Ali Karahan ile Bitlis Senatörlü Ziya Seref Hanoğlu'nun da bulunduğu 16 Kürtçülük sanığının cezalarını onayladı.

Petrol İş Sendikası Başkanı Ziya Hepbir, basın toplantısı yaparak hükümeti, yazarları, Petrol Ofis ve TPAO müttefiklerini, vallyı, gençlik kuruluşlarını suçladı. Petrol Ofis depolarında greve devam edeceğini ve 10 Şubat'ta da TPAO'da greve başlayacağını açıkladı.

■ TİP Milletvekili Yusuf Ziya Bahadır'ın Meclis'e önerge vererek son zamanlarda öğretmenlere karşı girişilen baskı hareketlerinden dolayı Milli Eğitimi Bakanı hakkında gensoru açılmasını istediler.

■ Petrol boru hattı hisse senetlerinin özel kişilere satılması konusunda gensoru açılmasını isteyen Feyzioğlu'nun önergesi Millet Meclisi'nde AP milletvekilleri oylarıyla reddedildi.

■ TMTF binası önünde olaylar oldu. Hükümeti ve polisi protesto eden gençler polisler tarafından çoplandı.

■ Tütün ekicilerinin meselelerini ve tütün piyasasının açılış hazırlıklarını yineleme çelemek üzere TIP Genel Başkanı Aybar ve TIP Genel Sekreterleri Rıza Kuas ve İhat Turgut Ege Bölgesi'ne gittiler.

■ Dışişleri Bakanı Çağlayangil'in Kahire ziyareti sona erdi. İki ülke arasındaki ilişkilerin geliştirilmesi için mutabakata varıldığum açıklayan bir ortak bildiri yayınlandı.

■ Türkiye ile Amerika arasındaki ikili anlaşmaların değerlendirilmesi ve bir temel anlaşma haline getirilmesi için görüşmelere Dışişleri Bakanlığı'nda başlandı.

■ Mühürli bu'unan TMTF Binası'na 32 arkadaşıyla birlikte arka kapıdan girerek bayrak çeken Genel Başkan Sencer Güneşsoy ile federasyona bağlı öğrencilere kuruluşları başkanlarından dört tevkif edildi. Ankara'da da TMTF'ne mensup öğrenciler bir gösteri yaptılar.

■ Ege Bölgesi'nde geziye çıkan bulunan Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Mehmet Ali Aybar, Manisa'da yaptığı konuşmada "İktidara gelirsek, yurdumuzu sömürmek isteyen ister Amerika olsun, ister Rusya olsun, hepsi dışarıya kovalaçağız" dedi ve "son günlerde bölgelik yapmak üzere partiye sizmiş bulunan ajanlara karşı" teşkilatı ulyanık olmağa çağrırdı.

■ Milli Eğitim Bakanlığı Terfüme Bürosu Üyeliği, Kültür Müfettişliği Adnan Ötüken'in baskı ve müdahelelerini protesto etmek üzere bu görevlerinden istifa ettiler.

■ Bir aydan beri devam etmeye olan petrol grevine simdiye kadar hiçbir müdahalede bulunmayan hükümet, nihayet Devlet Bakanı Recep Sezgin'in Petrol Ofisi ile Petrol İş Sendikası arasında arabuluculuk yapmakla görevlendirdi.

• TMTF'daki olaylar geçtiğimiz hafta büydü ve polis devrimci gençlere karşı terörü artıracak copla dövdü, biz kısmını da tutukladı.
(Haber 4. sayfamızdadır.)

■ Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu'nun kurulması için karar alınmak üzere Maden İş, Lastik İş, Basın İş, Gıda İş, Kimya İş sendikalarının 12 Şubat'ta büyük bir salonda ortak bir kongre yapacakları açıkladı. DISK'in Genel Başkanı İğit Rıza Kuas veya Kemal Türkler'in isimleri üzerinde duruluyor.

RıZA KUAS

■ Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Aybar İzmir'de yaptığı konuşmada "Türkiye'de fizyolojik sefalet kronik halededir. Amerikan işçileri mescidi Türkiye'yi ister istemez tıçılık dünya savasına sürüklüyor. Amerika'ya karşı vereceğimiz kurtuluş savasını gerekirse Rusya'ya karşı da verebiliriz" dedi. Genel Sekreter Nihat Sargin ise "Tütün ekicisinin ekiği toprağın sahibi olması gerektiğini" söyledi.

■ Johnson, Viet Nam Savaş dolayısıyla 135 Milyar Dolarlık Amerikan bütçesinin 73 Milyar Dolardan savunma giderlerine ayrıldığını açıkladı. Ikinci Dünya Savaşı'nın en şiddetli olduğu 1944 - 45 yıllarında savunma gideri 76 Milyon Dolar'dı.

■ Amerikan Kara Kuvvetleri Kurmay Başkanı Harold Johnson, Vietnam Savaşının daha sekiz yıl sürebleceğini, milliyetçi kuvvetlerin küçük birliklere bölünmesi sebebiyle Vietnam'daki Amerikan kuvvetlerinin büyük kısmının iki büyük yila kadar geri çekileceğini belirtti.

■ Yeditepe Sila Armağan'ın Ulku Tamer'in "İçime Çekliğim Hava Değil Gökyüzüdür" adlı kitabı kazandı. (Edip Cansever'in bu kitap üzerine bir yazısı gelecek sayı Sanat Sayfamızda bulacaksınız.

DOĞAN ÖZGÜDEN

Petrol Savaşı!

GEÇTİĞİMİZ hafta Türkiye, gerek Meclis müzakereleriyle, gerekse İstanbul'da sürüp giden petrol greviyle petrol üzerinde büyük bir mücadeleye sahne oldu. Batman - İskenderun petrol boru hattı hisse senetlerinin özel kişilere satıp satılmaması konusu Meclis'te tartışıldıken İstanbul'da da Petrol İş Sendikası Başkanı Ziya Hepbir Petrol Ofisi suçlayarak grevi sürdürdü, ayrıca şubat ayında Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı'nda da greve gitileceğini açıkladı. Gerek petrol sevkiyatı, gerekse akaryakıt pazarlaması bakımından her iki konuda, en az petrol üretimi kadar büyük önem taşımaktadır. Bilindiği gibi petrol üretimi konusundaki mücadeleyi ünlü Max Ball Kanunu ile yabancı şirketler kazanmışlardır. Şimdi petrol sevkiyatının ve pazarlamasının da yabancı şirketler çıkarına uygun olarak işler hale getirilmesi söz konusudur.

AP

Iktidarı, daha Batman - İskenderun petrol boru hattının açıldığı gün hisse senetlerinin yüzde 49'un özel kişilere satılacağılığını açıkladı. Bu bakımından, boru hattı üzerinde Meclis'e verilen önergenin AP oylary'a reddedilmiş olması bir sürpriz değildir. İktidara göre, hisse senetlerinin özel kişilere satılmasının nedeni, büyük yatırımlar yapmak zorunda olan TPAO'ya finansman sağlamak, küçük tasarruf sahiplerini istikrarlı getirmek, sermaye piyasasının yaratılmasına yardım etmektedir. Oysa bu gerekçenin arkasında da tamamen yabancı şirketlerin çıkarları vardır. Mobil'in petrol boru hattı yapımını TPAO gibi milli bir kuruluşu kaptırmamak için yillardan beri nasıl mücadele ettiği herkes bilinmektedir. Çünkü, petrol sevkiyatını kontrol altında bulunduran şirket, o ülkenin hayat damalarını ele geçirmiştir. Üsteliğinde boru hattına ortak olmak suretiyle yabancı şirketler Türkiye'de üretikleri petrolü para ödemeden sevk edebilecekleri gibi bu yoldan kazanacakları paraları dışarıya transfer edebileceklerdir. AP iktidarı, petrol şirketlerinin "halka hisse senedi satışı" gereği altında boru hattına sahip olmalarına, Meclis'in kanaatin dahil öğrenmeden "Evet" demiştir. Zira, kendisini seçimlerde iktidara getirmek için hiçbir yardım esirgemeyen yabancı şirketlere borcunu başka türlü ödemesine imkân yoktur.

P

ETROL İş Sendikası'nın Petrol Ofis depolarındaki grevi ise, işçi haklarını savunmanın ötesinde, yabancı petrol şirketleriyle milli kuruluşlar arasındaki pazarlama mücadelede birincilerden yana bir terfi halini almıştır. Petrol Ofis'te çalışan işçilerin ücretlerinin diğer şirketlere göre düşük olduğu dikte alırsa, işçi hakları açısından Petrol İş Sendikası'na hak vermemek mümkün değildir. Ancak bir kamu kuruluşu olan Petrol Ofis de, yabancı şirketler kadar ücret ödeyebilecek güçte sahip olmadığını her sırnaktedir. Bugüne kadar özel sektörde patlak veren her grevi, işçiler haklarını açığa çıkıptayarak erteleyen veya yasaklayan hükümet ise, bu grevde uzun süre uzlaşma teşebbüsüne gitmemiştir. Amaç, Petrol Ofis'in yabancı şirketler karşısında zayıf düşürülmesi ve ulusal çıkarları savunmakta direnen Petrol Ofis Genel Müdürü'nün yürüttüklüğüdir. Petrol İş Sendikası, yabancı şirketlerin ve onlara ittifak halindeki iktidaların bu oyumuna gelmiş ve belki de bile gleet olmuştur. Türkiye bugün petrol üzerindeki egemenliğini tam manastıyla kaybetmek tehlikesiyle karşıyadır. Bunu ardında ise milli egemenliğin kaybedilmesi tehlikesi vardır ve devrimci güçleri petrol uğruna dev bir mücadele beklemektedir.

Faruk Sükan'ın polisleri TMTF önünde gençleri sürükleylep eoptan geçirildiler; dövülenler arasında gazeteciler, yoldan geçmeyeceğini olan vatandaşlar da vardı, adeta bir 28 Nisan yapanıyordu..

GENCLİĞE KARŞI TERÖR ARTIYOR

■ Türkiye Milli Talebe Federasyonu'nu ele geçirmek için hükümetin baş vurduğu yeni tedbirlerin ışığı

TÜRKİYE Milli Talebe Federasyonu olaylarında hükümetin gençlik üzerinde oynadığı oyun bütün açılığıyla ortaya çıktı. Birinci perdesi Adapazarı'nda, ikinci perdesi İki hafta önce İstanbul'da oynanan oyuncunun flicfincili perdesi hâlâ devam ediyor.

Hükümet, yalnız polis metodlarıyla federasyonu ele geçirmeyeceğini anlayınca işe adliyeyi de karıştırdı. Bir süre önce Adapazarı'nda ikinci bir kongre yaparak TMTF Başkanı olduğunu iddia eden Ekrem Özer, 17. Asliye Hukuk Mahkemesi'nden ihtiyatlı tedbir kararı almış ve bu kararı federasyonun kendine devri şeklinde polise uygulamak istemiştir. Fakat TMTF avukatlarının itirazları üzerine bu emeline ulaşamamıştır. 17. Asliye Hukuk Hakimi TMTF avukatlarının gösterdiği belcelere dayanarak içerenin tehirine karar vermiştir. Sonra da yanlış belgeler göstergiliği için ayrı ayrı iki karar vermek zorunda kalması sebebiyle davaya bakmaktan istinat etmiştir.

Dava, bundan sonra 19. Asliye Hukuk Mahkemesi'ne gitti. Avukatlıkta gelme, eski DP'lilerden ve İstanbul Üniversitesi öğretim üyesi Orhan Alaklıoğlu'nun kayınbıraderi 19. Asliye Hukuk Hakimi Galip Mer-

gen, TMTF'na Nevzat Yalçıntaş'ın başkanlığında yedi kişilik bir heyeti dâva bitinceye kadar yedi adlı olarak tayin etti. Nevzat Yalçıntaş İstanbul Üniversitesi İktisat Fakültesi Sosyal Siyaset Kürsüsü doçentlerindendir. Gerici bir gazeteye yazdığı gerici yazılarla tanınmaktadır.

Verildikten iki gün sonra açılan karar üzerine Ekrem Özer'in avukatlarıyla beraber ıra memuru Adil Zaloglu karar uygulamağa geldiler. Fakat karşılarda TMTF ikinci Başkanı Faruk Yalnız yerine talebe birliği başkanlarını buldular. Ayrıca, yedi kişilik yedi adlı heyetinden de sadece iki kişi vardı. Bunun üzerine ıra memuru karar uygulayamadı. Aynı zamanda karara TMTF avukatları itiraz ettiler. İkinci defa çıkan açıklama kararı ise, daha şartsız ve birinci kararla kısmen çelişir haldeydi. Birinci kararda yedi kişilik heyete verilmesi belirtildiği halde, ikinci kararda yalnızca Nevzat Yalçıntaş'ın şahsına teslimi açıklanıyordu.

Bunun üzerine Yalçıntaş, ıra hakimi Adil Zaloglu ve Ekrem Özer'in avukatları ertesi gün tekrar federasyon binasına el koymağa geldiler. Birlik başkanları ve o sırada gelen TMTF Genel Başkanı Sencer Glineşoy

direnince coplar altında bembenlerini sokakta buldukları. Olaylar sokaklara da taştı. Bu arada bir çok öğrenci coplandı. Birkaç da nezarete alındı. Gazeteciler de dayaktan geçirildi.

Polis sefleri ve ıra memurunu kanun hükümlerinden çok Ekrem Özer'in avukatlarının sözünü dinlemesi ve yalnızca onların sözlerini zapt etmemesi, olayın en ilgi çekici yönünden biri idi. Diğer avukatların sözleri coğulukla zapt etmemesi gibi, polisten dayak dahı yediler. Bu tujuh da baronun harekete geçmesine sebep oldu.

Ertesi gün TMTF'nun kapısına kırmızı mührür vuruldu. Vuruldu ama, olayların önüne geçilemedi. Kapının önünde toplanan yüksek öğrenim genelliğini dağıtmak isteyen polisler arasında yine çatışma çıktı. Yaralananlar oldu. Bir kısım öğrenciler nezarete alındı.

Yüksek öğrenim genelliği, kendi örgütü olan TMTF'nu korumağa azmetmiş görünüyor. Polis baskılı, TMTF'nun el değişimini sağlayamayacak. İktidar petrolün millileştirilmesini istemeyen, antiempirealist mücadele yapmayan, hükümetleri tenkit etmeyen MTTB tipi bir TMTF hayallerine kavuşamayacak...

Refik Erduran

E büyük Türk şairi Nazım Hikmet Türk vatandaşlığını nasıl çıkarılmıştır, biliyor musunuz? Bu işlemi dayandığı kanun maddesi söyle der:

«Ecnebi bir devletin askerlikten gayrı bir hizmetini derhâle etmiş olanlardan kabul ettiği hizmetin tayin olunacak müddet zarfında terki için Türkiye'de bulundukları mahal hükümetleri ve ecnebi memlekette Türk elçilik veya şehbenderhaneleri vasıtıyla verilecek emre intisâl etmeyen veya Türkiye ile muharip olan bir devletin hizmetinde bilhâneziyet devam eden Türkler vatandaşlığı ıskat olunabilirler.»

Yanlı bir Türkün yabancı bir devletin hizmetini derhâle etmiş bulunduğu kanunu sabit olacak, o kişiye yabancı devlet hizmetinden çıkışını elçilik vasıtıyla bildirilecek, bir de mühlet tâmânecek, ancak o mühlet sonunda hâlâ yabancı devlet hizmetinde bulunduğu yine kanunu sabit olur ise o zaman vatandaşlığı çıkarılabilecek.

Şimdi 15 Ağustos 1951 tarihli Resmi Gazetede Celâl Bayar, Adnan Menderes, F. L. Karaosmanoğlu, H. Köylen, F. Köprülu, T. İleri, M. Ete, R. S. Burçak, S. Kurtbek, H. Gedik, S. Ağaçlı, R. Nasuhoglu, H. Özyörük, H. Polatkan, K. Zeytinoğlu, H. Ustündağ, N. Okmen ve N. Özsan'ın imzalarıyla yayımlanmış olan 3/13401 sayılı Bakanlar Kurulu Kararını okuyalım:

«Pasaportsuz olarak İstanbul'dan Romanya'ya kaçan ve oradan da Moskova'ya giderek hava alanında memleketi aleyhinde beyanatta bulunduğu ve müteakiben radyo yayınlarında Türkiye'nin hükümet sekili ve hükümeti idare edenler aleyhinde geniş propaganda kampanyasına girişerek komünizmi yaymak maksadını giden nesriyatiyle Sovyet hükümetinin verdiği hizmeti ifa etmekte olan maruf komünist Nazım Hikmet Ran'ın kendisine bu hizmeti terketmesi hususunda yapılacak tebliğatin da bir fayda vermeyeceği mülâhaza edildiğinden Türk vatandaşlığını çıkarılmış; İçişleri Bakanlığının 25/7/1951 tarihli ve 40945 sayılı yazısı üzerine, 1312 sayılı kanunun 10 uncu maddesine göre, Bakanlar Kurulu 25/7/1951 tarihinde kararlaştırılmıştır.»

Karardaki berbat cümle düşüklüğünün hâlinde dönmeyaham. Vatandaşlığıtan çıkışın şahsin memleketi aleyhinde beyanattan bulunduğu iddiasının doğruluk derecesi, davranışlarının bir yabancı devlet hizmeti diye yorumlanması yorumlanamayacağı gibi noktaları da bir kenara bırakılmış. Sadece, bir gün söyle bir resmi yazı alsak ne yapacağımı düşünelim:

«Hernekadar bir vergi borcunuz bulunduğunun size bildirilmesi, ancak tanınan mühlet sonunda parayı ödemediğiniz takdirde vergi cezası kesilmesi kanun emri ise de, size öyle tebliğat yapılmasının bir fay-

da verileceği mülâhaza edildiğinden, şimdiden cezaya çarptırılmış bulunuyorsunuz.»

Hangi tilcear, hangi vergi yükümlüsü, hangi vatandaş böyle bir yazı karşısında boynunu büktüp cezayı kuzu kuzu öder? En ıysılı bile isyan edip haykırır:

— Siz benim tebliğatı ne cevap vereceğimi nereden biliyorsunuz? Tarafıma tebliğat yapılmasını fayda vermeyeceği sonucuna kendiliğinden nasıl ulaşır, benim kendimi savunma hakkım bir peşin kararla nasıl elinden alırsınız?

Hele böyle bir işlem karşısında burakılan kişi dişli bir politikacı ya da siz adamız olmalı ki... Seyredin gümbürtüyü! En hafifinden, o yazısı kaleme alan memur kendini bir «mahrumiyet» bölgесinde buluyor.

Ama en büyük şarlımız bir kabine dosusu politikacı tarafından çok daha kolikâncı bir haksızlık ve hakarete uğratılmış, kimse de çit etkaramamıştır.

Bu işin komünizmle, antikomünizmle, sağınlıkla, solculukla bir ilişiği yok. Bu, aynı bir hekimin bile bile yanlış ilaç vermesi, bir ustannın bile bile ters parça takması gibi, yapanı insanlık düşma iten bir rezalettir.

Kamuoyu önünde Nazım Hikmet'in mîrasçıları bu aydın düzeltilemesi için hemen harekete geçmeye, bütün iyi niyetli yurdışlarını da onları desteklemeye çağırıyorum.

BİR REZALET

AHMET DEMİR

— Bir vatan — millet savunucusu! —

SKANDAL

■ Tabutluk kahramanı Ahmet Demir'in gerçek yüzü meydana çıktı

Istanbul Polis Müdüri iken bazı gençleri komünist, bazlarını da turancı diye tabutluklara attıran, eşi görülmemiş bir terör havası yaratan Ahmet Demir, bir manifatura tüccarının Yargıtay'daki içinde rüşvet almak, rüşvet vermek, aracılık etmek suçlarından ötürü merkez valiliği görevinden bakanlık emrine alınmıştır.

Demir'in durumu bir kovuşturma açılmıştı zorunlu kılacak kadar açıklığa kavuştuksın sonra ortaya yeni meseleler çıkmaktadır. Zanneden, Emniyet Genel Müdürü iken, bazı Rumların yurt dışına çıkardıklarının geçirilmesinde, sıralarının değiştirilmesinde rol oynadığı dilleri sırfilmektedir.

Demir'in geçmişine ait olaylar da, rüşvet meselesinden sonra günde konusu olmuştu. CHP'li iktidarı devrinde Muzaffer Kalyabın adındaki bir sahib Beyoğlu'nda bir araba tarafından çiğnenmiş, DP'li iktidara geçtiğinden sonra bu olaydan dolayı İsmet İnönü'nün oğlu Ömer İnönü suçlandırmıştır. DP'li iktidarda da işbahında kalmak çabasında olan Demir soruşturmayı bu yön den yürütmüştür, ancak Ömer İnönü olay sırasında İstanbul'da olmadığı ispat ederek İnönü'yi fevkalâde müteessir eden

bu suçlamadan kurtulmuştur. Demir Demokratlar zamanında da işçiler kadrosunda kalarak Denizli ve Bitlis'te valilik yapmıştır.

Demir'in adı, batakhane işletmek, eroin ticareti, kumar oynamak gibi olaylara da karışmaktadır. Kendisinin Ankara'da Park Palas Müdürlüğü yaptığı sırada kumar oynattığını dair iddialar vardır ve bunlar da soruşturma konusu yapılacaktır. 27 Mayıs İttihâli'nden sonra devrin değişikliğini gören Demir yeniden CHP'li iktidarına yanasma yollarını aramış ve muvaffak da olmuştur. İsmet İnönü'nün güvenilir Emniyet Genel Müdürü olarak emniyet kadrosunun başına geçen Demir, bu görevi sırasında da bazı kimseleler kendi idari nüfusundan yararlandırmış. Emniyet Genel Müdürlüğünü CHP'li iktidarının istediği şekilde yapmıştır.

Bu arada AP'li işçiler kurmuş, fakat iktidar değişikliğinden sonra kızıga çekilmekten kurtulamamıştır.

Demir, CHP'li iktidarı devrinde komünistlikle ve turancılıkla suçlandırılan gençlere çeşitli işkenceler yaptırmış tabutluklar kurmuştur. Bu yoldaki şakayetler o zamanlar DP muhalefeti tarafından Bütçe Komisyonu'na getirilmiş bir Meclis heyeti tabutlukları yerinde görmekle görevlendirilmiştir. Ancak bu gizli görüşmeleri zamanda haber alan Demir tabutlukları bir günde kaldırılmıştır. Fakat Sansar, yan Han'da Demir'in nasıl işlenen tertiplerini Demir'in pençesine düşenler halâ dehşetle hatırlamaktadır.

Demir, düğünen insanlara karşı giriştiği bu insanlık dışı tercipleri vatanseverlik, rejimi koruma, milleti kurtarma gerekçeleriyle yaptığı zaman zaman iftihârla söylemiştir. Ancak Hürriyet Gazetesi'nin ortaya attığı rüşvet skandalı, Demir'in vatanı, milleti, rejimi değil, kendisinin ve kendisi gibi olanların dünyasını koruma çabasında olduğunu ortaya çıkartmıştır. Bu sadece Demir'in değil, Demir gibi adamların گیزیز dür..

Aman Dikkat!

Eski C.H.P. de yeni sesler:

“— Ortanın solu!”
“— Solun ortası!”
“— Sol... Sol...”
“— Sol...”

Aman dostlar, dikkat!
bu C.H.P. hiç belli olmasa,
sol gösterip sağ varur!

BİR HUKUK GANGSTERLİĞİ

Türkiye'de egemen burjuva sınıfının en korktuğu ve en ağır suçlamalarla üstüne gittiği şey, işçilerle köylülerin sömürü duzenine karşı uyanımları ve Anayasasının 12 maddesinde gördüğü sınıflar arası eşitliği sağlamak için devlet yönetimine ağırlıklarını koymak sömürülmemeyi frenlemeleridir..

Egemen burjuva sınıfının ödü kopmaktaadır bundan...

Böyle bir uyanış komünistlik olarak nitelendirmek, komünistliği de pezevenlik diye anlatmaktadır. Ha...

Türkiye'de kim işçilerle köylülerden yana çıkmış, otların hakkını korumak için Plutokrasie ya da kapitalistler yönetimine cephe almışsa derhal kafast ezilmek istenmiştir. Ve Millî Emniyet, polis, jandarma ve hukukçular daima burjuva çikarlarını ve burjuvanın sömürük özgürlüklerini savunmak için masa olarak kullanılmaya zorlamıştır...

Türkiye'de halktan yana olan kişilere karşı akla hayale gelmeyecek nanıssızlıklar yapmışlardır yerli kompradorlar.

Kendi keyiflerine göre kanunlar çakılmışlar, bu kanunları dahi işlerine gelmeyecek yerlerde çığnemeler, belgeler, yalançı tanıklar uydurmuşlar ve işçilerle köylüler uyandırmaya uğraşanları zindanlara, ağığa ve sefalete mahkûm etmişlerdir...

Ve böylece yeryüzü burjuva tarihinin en rezil sayfaları Türkiye'de yazılmıştır.

Bu korkunç ve içrenç dramlar içinde dikkati en fazla çeken olay 1938'deki Harp Okulu olayıdır...

Tepeden gelme emirlerle gencevik şoçuklar içeri tıkmış ve hakkında en küçük bir suç delili yokken Nazım Hikmet on dört yıla mahkûm edilmiştir...

Bu olayı bizzat yaşamış olan A. Kadir'in «1938 Harp Okulu olayı ve Nazım Hikmet» adlı eseri yapılan haksızlığın iç yüzünü ortaya çıkarması bakımından ülkemizin pek önemli bir belgesidir...

Sonunda yerli kompradorların tuzaklarından canını kurtarmak için kapitalist bir ülkeye değil de, işçilerle köylülerin İttihâl ile burjuva sınıfı yok ettiler bir ülkeye kaçtığı için yıllar yah yerli kompradorlar tarafından vatan hain İlân edilen Nazım Hikmet, aslında ihanetlerin en büyüğü olan bir hukuk gangsterliğine hayatının on üç yılını feda etmiştir.

Kim yapmıştır bu hukuk gangsterliğini?

Bu soruya Türk komprador burjuvazisi bir türlü cevap vermek istememektedir? Çünkü domuzuna suçu olduğunu bilmezdik, kapan görmüş fare gibi sinsi ve kani gözlerle etrafını kolağan etmektedir...

Fisidi halinde:

Bu konuyu kurcalamamış, bu konuyu açmayı, alt tarafı Nazım Hikmet İşçilerle köylülerin burjuvaları ezmenlerini isteyen biriydi, işçilerle köylülerin İttihâlinden yana olanları ne yoldan olursa olsun yok etmek fena bir şey midir, diye sormaktadır...

1938 yılma sitt dosyası ergeç bir gün ortaya çıkacaktır. Ve yirminci yüz yılın en büyük hukuk rezaletlerinden biri boyunca dünya kamu oygunun gözleri öne serilecektir...

İşlenmiş olan hukuk cinayeti Fransa'daki Dreyfus keşaplığından çok daha büyük bir önem taşımaktadır...

Fransız Genelkurmayı bir casusluk suçunu örtbas etmek için gümahsız Dreyfus'u yok etmeye kalkmış.

Bizim komprador burjuvazisi ise bir suçu ört bas etmek için değil, bir insanı ezmek için kanuları rafa kaldırarak işlemiştir bu cinayeti...

Ve en hazırlı 28 yıl boyunca da kimseının sesi çıkmamıştır bu haksızlığa karşı...

Burjuvaların cellâtları, etrafı boyuna gözdağı vermiş ve bütün ülkeyi Jack London'un tabiriyle demir okeleri altında ezmişler, kimseye ağız açtırmamışlardır...

Nazım Hikmet vatan haini...

Peki ya gümahsız bir şairi tepeden emirlerle hukukun irzini geçerek on üç yıl zindanı atanlar ne haini?

Ha sahib onlar burjuvalarımızdır...

Burjuvalarımız hiç bir zaman hain olamazlar... Halkın ilgisini kemigini sömürse, milli gelirden yüzde ellî yedi pâsi cepelerine indirse ve Türkiye'yi Amerikan kapitalistlerine satsalar da dâlma vatanperverdirler...

Vatan hainleri işçilerle köylülerden yana olanlardır sadecce... Hele Nazım gibi bir de onların burjuvalara karşı mücadele etmesini isteyen şîrler yazmış birtaşkara...

Bütün bu yalanları, katakullileri kıvrımaktan, yirmi milyonu okuma yazma bilmiyen fıkra halkı döndüre döndüre kandırıp soymaktan ve onun uğruna yıllar boyu hapis yattı bir şairi ona hain diye tantımatan hiç utanmıyorsunuz değil mi?

Yuf olsun ervahtuna,

PETROL

■ AP yabancı petrol şirketlerine seçim faturasını ödüyor.

PETROL boru hattı hisse senetlerinin özel kişilerle satılması konusunda CHP'nin gensoru önergesi geçtiğimiz hafta Millet Meclisi'nde AP'li oylarıyla reddedildi. Eşsen bu meselein Meclis'te görüşülmeli sadece bir formallı ibaretti. Çünkü açılış töreninde hisse senetlerinin yüzde 49'unun halka satılması meşesini ortaya atmıştır.

cağı açıklanmış bulunuyordu. Hisse senetlerinin özel kişilere satılması meselesinin içübü südür:

Yabancı petrol şirketlerinden MOBIL, Petrol Konseyi'ne başvurarak Petrol Kanunu gereğince TPAO'nun petrol boru hattı döseyemeyeceğini ileri sürmüştür, itirazı dinlenmeyince boru hattını birlikte yapmayı teklif etmiş, onda da muvaffak olamayınca hisse senetlerinin yüzde 49'unun halka satılması meşesini ortaya atmıştır.

Petrol boru hattı petrolda egenmenin en etkili aracıdır. Yabancı şirketler bu egenmen-

gi elde edebilmek için, halka satış gereğesile petrol boru hattı hisselerine sahip çıkmak mîcadelesiındedir. Yabancı şirketler seçimlerde petrol bayilipleri eliyle AP'li iktidarı desteklemiştir. Seçim kampanyasında kullanılan araçların benzinerini bono ile nereden alındığını herkes görmüştür. Petrol şirketlerinin seçim yıl içindeki masrafları da bu yıldan bilançolarında kabarık gösterilmıştır.

Şimdi AP'li iktidarı, boru hattı hisselerinin yüzde 49'unu halka veriyorum, diyerek yabancı şirketlere hizmet etmekte ve seçim faturasını ödemektedir.

ÇETİN ALTAN

— Ölümüm bahasına da olsa —

DEMİREL

— Hükümet uyuyor mu? —

FARUK SÜKAN

— Suçlu ortada, polis nerede? —

HASAN DİNÇER

— Adaletsiz Adalet Bakanı —

Çetin Altan'a karşı iğrenç tertippler...

Çökereç çevrelerin devrimci güçlerle ve yazarlara karşı saldıları artık hukuk ölçülerini aşmış, açıkça suç alanına girmiştir.

Geçtiğimiz hafta, Çetin Altan'ın aleyhinde yayılan ve posta ile binlerce dağıtılan 32 sayfalık bir broşür bu kanun dışı saldırların inkâr kabul etmez belgesi olmuştur.

Bahattin Korucu imzasıyla ya-

yananan ve İstanbul Çınar Matbaası'nda basılan pembe kâfî broşür «SOSYALIST KOMPRADORLAR - I - ÇETİN ALTAN» adını taşımakta ve kapagın alt kısmında da (Bir sosyalist kompradorun gerçek anatomisi) ibaresi bulunmaktadır.

Komprador kelimesinin anlamını ve kökünü izah ederek başlayan broşürde Çetin Altan'ın özel hayatıyla ilgili çirkin iftiralar yer almaktadır.

Broşür yazarı, Çetin Altan'ı, görülmemiş bir eirtetle, Sovyet ve Yunan ajanı olmakla da suçlamakta, isnadını «avatan hainliği» ne kadar vardırabilemektedir.

Broşürün sonunda da «Sıradan» bette gelecek ve onlarla da milleti nasıl aldatıklarını anlayacağınızı denilerek bu isnad ve iftira kampanyasının sürdürileceği açıklanmaktadır.

Bu iğrenç kampanya Adalet Partisi'nin iktidara geçmesinden sonra başlamış, «Komünizme ve Komünistlere Karşı Türk Basımı» isimli fasiküllerle Türkiye'nin gerçek miliyetçi ve vatanperver yazar ve düşünürlerine en adı iftiralarla saldırmıştır. O fasiküllerin de arkasında isteme adresi ve basıldığı matbaa açıklandığı halde, yapılan uyarı neşriyata rağmen, hükümet herhangi bir müdahalede bulunmamış, adlı makamlar harekete

geçmemiştir. İftira kampanyasını yürütenler suç dolu yayınlarını orduya sokacak kadar per vasıtça hareket etmişlerdir.

Bu iftira kampanyasının, millî emniyetin CENTO aracılığıyla Amerika tarafından desteklenen bir kanadı tarafından yürütüldüğünde dahi kuvvetli ihtimaller mevcuttur.

Nitekim Çetin Altan da 18 Ocak tarihli fikrasında «Bir Takım Millî Emniyetçilere» başlığıyla yazdığı yazda bu terhiplerin bazı millî emniyetçiler tarafından hazırlandığını açıklamıştır.

21 Ocak tarihli fikrasında ise, millî emniyetin asker kanadını Çetin Altan söyle uyarmıştır:

«Millî Emniyet, vatan çıraklıları için çabaçmak yerine kapitalist partiler yanında Amerikan doları karşılığı Türkiye'nin uyruk güçleriyle uğraşmaya başlamıştır.

Millî Emniyetin asker kanadındaki kurmaylar, bu satılmışlığı derhal denetlemeli ve haysiyetimizle oynamaya başlayan ve fırsat bulunca hayatlarımıza tehdit etmeye kadar uzanacak olan bu namusuzluğu zaptıratacılmalıdır.

Yoksa, gerek bütçe görüşmelerinde, gerek seçim kampanyalarında Türk halkına Millî Emniyet ajanlarını Türkiye'nin en korkunç satılmış düşmanları olarak ilan etmek ve bunu isbat etmek bir borç olacaktır..

Bu ajanlar arasında petrol hanilerinin yardımOperationExceptioni yapıktan sonra Amerikan gazoz şirketlerine kapılananlar, asker mahkemelerde hırsızlıktan yargılananlar ve her türlü rezalet rafatça yapmaya kalkanlar vardır...

Kurmay subaylardan rica ederim, bu edepsizlikleri denet altına almıyorum.. Ama kimse olmasa da ben sonuna kadar uğrasacağım. Unutmayın şu sözümüz, hatta ölümlüm pahasına olsada..»

Türkiye'nin bağımsızlığının ve ulusal çıkarlarımızın savunucusu olan yazarlara karşı girişilen ve hayatlarına kasteden bu terhipler karşısında hükümet ne zaman harekete geçecektir? Millî emniyetin Amerika'ya hizmet eden kanadının faaliyetlerinden Başbakan Demirel, suçlular ortada olduğu halde polislerin terhipere seyir kalmasından ıslahçıları Bakan Faruk Sükran, dilsince yazılarında pertavşızla suç arayan savcılardan bu açık tecavüzler karşısında harekete geçmemesinden Adalet Bakanı Hasan Dincer de sorumludur.

Ve bu iğrenç terhiplerin hesab er veya geç bir gün sorulacaktır.

Haysiyetsizlik

Daha dum A. Partisi'ne ağız dolusu söyle adam, bugün partisinden istifa ediyor, koşup gelyyor, buraya «A. Partisi sollarla çok iyi mücadele etdiyorum ta...» Bu türlü laflar ediyor bu adamlar!

Bu doneklik, bu canbazlık, bu siyasi ahlaksızlık demek değildir de nedir?

OSMAN YÜKSEL
SERDENGEÇTİ
(Yeni İstanbul -
20.1.1967)

Destanımın hayatı halk içindedir. Destanım halkla birlikte yapar. Nazım Hikmet'in hayatı da öyle olmuştur.

Bir gün Nazım Hikmete dedim ki:

— Hapisane olmasaydı bu büyük destan olur muydu?

— Belki başka şey olurdu.. Ama destan olmazdı. Onu hapse hep birlikte yazdım, dedi. Ben onlara sorardım, onlar anlatındı. Ben destandan parçalar yazar onlara okurdum. Böyle böyle yazdım destan.

Edebiyatla uğraşanlar bilirler ki, destanın doğusu böyledir. Destanı halk, sanatçısıyla birlikte yapar.

Ben dedim ki:

— Hapisane olmasaydı sen gene halka gitmenin yolunu, onunla birlikte büyük bir destan oluşturmanın yolunu bulurdun, dedim.

Cok alçak gönüllü adamı, buna karşılık vermedi.

Birkaç gün sonra ya bu konuşmasının üstünde düşünlümüş, ya da ayri bir konu olarak üstüne varmış:

— Ömrüm hapisanede geçmemeseydi, ben böyle olmazdım, dedi. Daha çok çalışır, belki de iyi bir şair olurdum, dedi.

Ben şaşardım, Nazım gibi bir adam, ben daha bir iyi şair olurdum, diyor.

Yunus'tan bu yana bir milletin en büyük şairi.. Ve çağrara en büyük şairlerinden birisi.

Burjuvazi, burjuvazı değil satılmış komprador sınıfı, bu yozlaşmış, bu ihanet içindeki sınıf Türk milletinin en büyük şairine kahretti. Onu süründürdü. Onu bir yaban elde ölmek durumuna soktu. Bu sınıf Nazım'a neden bu kadar düşmandı? Onu mahkum etmek için düzmece mahkemeler kuracak kadar niçin düşmandı? Çünkü bu sınıf bilinçli, ya da bilincsiz Türk halkına düşmandır. Türk milletine, en hafifinden Türk kültüründe düşmandır. Bir milletin en büyük şairine düşmanlık, o milletin kültürune, kendisine düşmanlık demektir.

Millet düşmanlarının Nazım Hikmete yaptıkları kötülik tarihimizin en büyük ihanetlerinden birisi olarak kalacaktır. Kapkara bir ihanet lekesi.

Nazım Hikmetin büyük destanı Türk milleti durduka ocaq başlarında okunacak ve bu büyük destan Türk kültürlerine okundukça da Nazım Hikmete kötülik yapan hainler lanetlenecektir.

Nazım Hikmet davasının yeniden başlaması ve Nazım Hikmetin beraat etmesi hainlerin mahkumiyeti olacaktır. Bir de Türk adliyesini büyük bir töhmetten, burjuva sınıfıyla işbirliği yapmak töhmetinden kurtaracaktır.

Yoksa Türk milleti durduka Nazım Hikmeti hiç bir zaman hiç bir çağda mahkum etmeye kimseyin gücü yetmez.

Yaşar Kemal

19 Haziran'dan 19 Ay Sonra

FETHİ NACI

Ferruh Doğan

Albay Bumedyen'in askeri iktidarı 19 ayını doldurdu. 19 Haziran 1965'ten 19 ay sonra Cezayir'in içinde bulunduğu durumu gözden geçirmek, askeri iktidarın deneylerine bakmak Türk sosyalistleri için çok ilgi çekicidir.

1 Kasım 1954'te başlayan ve tam yedi buçuk yıl süren güçlü bir antiemperyalist savaş... Bir milyondan fazla ölü... Taş taş üstünde bırakılmayan 8.000 köy... Ve 130 yıllık Fransız egemenliğine son vererek bağımsızlığa kavuşan Cezayir halkı... Sosyalizmi seçti... Ahmet Bin Bella... Ve derken 19 Haziran darbesi...

Albay Bumedyen, huzuru ve birliği saglayacağını söyleyerek iktidara gelmiştir. Oysa bugün, askeri iktidar, halkın huzurunu ve birliğini sağlamak bir yana, kendi birliğini saglayamaz durumdadır. İktidar, kendi içinde, üç gruba bölünmüştür: 1) «Ujda grubu». Bin Bella'nın devrilmesini gerçekleştiren bu grup, yeni bürokratik burjuvazi («ara tabakaların büyük kısmı») ile Washington'dan medet uman burjuvazı kesiminin gitarlarına bağlıdır. Bu grubun çevresinde, sosyalizmle devlet kapitalizmini aynı şey sayan teknokratlar ve Fransız ordusundan gelme subaylar vardır. 2) «Merkez grubu». Bu deyim, bunların politikalarını da açıklamaktadır. 3) «Doğu grubu». Daha çok doğu bölgelerinden gelenlerin meydana getirdiği bu grup, Ujda grubuna muhaleftir. Bumedyen rejiminde sol'u bunlar temsil etmektedir.

Albay Bumedyen, bu troykayı dengede tutarak rejimini yürütmeye çahıtmaktadır.

Ote yandan Amerikalılar uzmanlarına, ajanlarına Cezayir'e yollamakta, Cezayir'de araştırmalar yapmakta, projeler hazırlamakta, Cezayirli meşruuları kafileler halinde Amerika'ya davet etmektedir. Albay Bumedyen, geçenlerdeki bir nutkunda, Amerika'mın, bugday karşılığı, Cezayir'in Vietnam politikasını değiştirmesini istediğini açıklamıştır.

19 Haziran'dan bu yana Cezayirli yöneticiler sosyalist yola bağlı olduklarını sık sık tekrarlamışlardır, fakat devrinin kazançlarını yok edecek uygulamalarından da geri kalmamışlardır. İlk göze çarpan şey, Cezayir sosyalizminin en büyük özelliği olan autogestion'a (köylülerin ve işçilerin işletmeleri kendi kendilerine yönetmeleri) karşı gırışının saldırıdır. İlkin, otuz kadar arazi sömürgeçileri iğiriliği yapmış olan eski sahiplerine geri verilmiştir. Bu hareket, iktidarın sağ kanadının bir kuvvet denemesi olmuş, fakat emekçilerin şiddetli tepkileri karşısında bu geri verme kararının büyük kısmı iptal edilmiştir. Bunun üzerine, autogestion'a karşı olanlar bir başka metod kullanmaya başlamışlardır: Binlerce emekçinin ortaklaşa çahıtı toprakları bu emekçilerden alarak, eski savasçıları kollamak bahanesiyle, kendi adamlarına vermişlerdir. Köylülerle karşı tutumlu böyle olan askeri rejimin işçilerle karşı tutumunu da daha parlak degildir: Grev yapacak her işçinin elki aydan iki yıla kadar hapis ve 500 dinardan 20.000 dinara kadar para cezasına» şarttırılacağını bildiren bir kararname yayınlanmıştır.

Mümlekât ekonomik güçlükler içindedir. Ortalama rekolte 15 milyon kental olduğu halde 1966 rekoltesi ancak 7 milyon kentaldır. 1966

rekoltesinin az olusunun sebebi olağanüstü kuraklığa bağlanmak istenmektedir. Kuraklık, bir sebeptir; fakat asıl sebep autogestion'la çalışan tarım işçilerinin topraklarından uzaklaştırılmasıdır. Bumedyen rejiminin bu yoldaki uygulamalarını gören birçok tarım işçisi, topraklarından edildikleri zaman emeklerinin ünitesini başkalarının alacaklarını düşünlerek, birtakım bölgelerde toprağı ekmemişlerdir. Cezayir'de bugün yeniden bugday karaborsası başlamıştır. Un yokluğundan bazı firmanız kapanmıştır. Köylerde artan sefalet yüzünden yeniden yol kesen haydutlar çıktıır.

Albay Bumedyen rejimi, bütün çabalara rağmen, başlangıçtan beri çevresini saran güvensizlikten ve tecritten kurtulamamıştır. Tanınmış sosyalist militanların hapse alınması; Cezayir'de, Oran'da, Konstantin'de, Annaba'da sendika liderlerinin tevkifi; Millî Kurtuluş Cephesi'nin (F.L.N.) yozlagırılarak bir polis örgütü haline getirilmesi; üniversitelerin çöplenmesi ve ilerli gelenlerinin tevkifi, Bumedyen rejimine karşı duyulan güvensizliğin somut sebepleri arasındadır. Geçenlerde, bir sinemada, Albay Bumedyen beyaz perdede görünümez yuhalar ve işıklar başlamış, bu yüzden ellî kadar seyirci tevkif edilmiştir.

19 ay sonra Albay Bumedyen'in askeri rejimi paradosal bir durum içindedir: Bugüne kadar halk kitlelerinin özleyişlerine uygun bir politikayı açıkça belirleyip uygulayamadığı için kitlelerin güvenini sağlamamıştır: Kitlelerin gözünde gerektiği kadar «sosyalist» değildir. Oysa yabancıların gözünde gerektirdiğinde fazla sosyalistir. Bunun içindir ki çağrılar cevapsız kalmaktadır: Halk da susmaktadır, yabancı kapitalistler de!

Bugunki şartlar içinde Albay Bumedyen rejiminin bugünkü dengeyi uzun süre koruyamayacağı açıktır. Cezayir'de bilimsel sosyalizmde yana olanlar, bürokratik burjuvanın adamlarının, özellikle Ujda grubunun, yeni bir darbeye ya da başka yollarla rejimi tamamıyla sağ'a kaydirmalarından kaygılanmaktadır. Amerikalılar da böyle bir sağ iktidar için çahıtmaktadırlar; Magrib bölgesinin bulası «sosyalist virüs» nden temizlenmesi onları elbet memnun edecektir.

Mesele, bu sağcı gidişe karşı halkı harekete geçirebilmektir. Millî Kurtuluş savaşında kitleleri sürüklemek kolaydı. Dost kimdir, düşman kimdir, belli liyi. Tek söyleşide özetleniyordu amaç: Bağımsızlık. Oysa bugün bu açıklık yoktur ortada. İktidar da militansı değil, nühalet de. «Ateşi ve İhaneti» yan yayan Cezayir halkı bir mücadeleye yeniden nasıl katılacak? Ekonomik güçlükler, artan işsizlik, hububat üretimindeki dehset verici azık rejimi zayıflatmaktadır; fakat bütün bunlar kitleleri harekete geçirmeye yetmez. Bunun için sabırlı bir siyasi çalışma zorunludur. Ve bilimsel sosyalizmde yana olanların kurdukları Halk Direnme Örgütü (O.R.P.) bu çahımayı yürütmeye çahıtmaktadır.

Cezayir deneyi, bir askeri darbenin —sosyalizm adına yapılmış da olsa— giderek sağ diktatörlüğe kayma tehdikini getirdiğini göstermemi bekmeden son derece ilginçtir. Türk sosyalistlerinin Cezayir deneyini dikkatle izlemeleri gereklidir.

Nâzim Hikmet'in 1938 Harp Okulu O

BÜTÜN NAZIM HİKMET

1. 2. 938
Ankara

Karicığım,

Mektubunu aldım. Yazını görür görmez çocuk gibi ağıdım. O kadar hiç, o kadar boş, mânâsız, öyle haksız yere senden uzagım, bu çleyi hiçbir suçum olmadığı halde öyle bir çekiyorum ki zaman zaman sınırlarının dizginini ele almasam çöldürmeyeceğim. Korkma çöldürmeyeceğim. En küçük bir hak adalet meşumu benim ne kadar suçlu olduğumu ergeç anılamaya yeter. Er, geç... Halbuki bir önce sana kavuşmak için yanıyorum.

Bir gün Samiye, bir gün de Küçük Samiye ve kardeşim Samiye geldiler. Küçük Samiye bana öteberi getirdi. Celâl'in ağabeyliği beni çok mütehassis etti. Doya doya gözlerinden öperim. Bir avukat vardı, hani benimle Kadıköy vapurunda tamıştı. Ferhat'ın arkadaşı, eskiden Ankara müddeümüm muaviniyimmiş, işte onun ismini ve adresini Ferhat dan öğren, ona bir mektup yaz, benim avukatlığı almak isterse müracaat etsin. İlk tahkikat bittiğten sonra gelip benimle görüşür. Fakat red ederse yine sana derhal bildirsin. O zaman Celâl'den rica et Şevket Bey'e telefon etsin, ben Küçük Samiye ile konuştum. Şevket Bey burda bize bir avukat taşısiye eder. En müthüm mesele bu. Haber gazetesinden para alındı mı? İpekçi İhsan'a, Osman'a, bütün aileye selamlar. Bana hafif, meraklı, eğlenceli Türkçe roman gönderirsen sevinirim. Yeni Kitapçı'da filan bulabilirsin. Yine sana bir yığın angarya. Parayı aldım. Celâl'in bir daha gözlerinden, halâmın eniştemin, annenin ellerinden öperim, Fahamet'e, Vedat'a, Leman'a, mektup yazıyorsan Hakkı'ya, Çavide'ye çok çok selâm. Tabii Selma'ya da... Sen ve çocuklarını kucaklarım. Bilsen sizler, seni nasıl göresim geldi. Avukat meselesi en müthüm meseledir. Celâl'in gösterdiği kardeş ve ağabey alâkâsına herkeste daha teşekkür, İpekçilere bir daha selâm. Haber gazetesinden para almayı unutma. İstersen de Avukat İrfan Emin'i gör. Bana atfedilen Askeri Ceza Kanununun 105'inci maddesi. Ne tâbi is... Gel de çöldürme... Bu da geber karicığım, ve ben yine sana kavuşurum.

Kocan
(imza)

Mektubunu beklerim. İhmal etme. Her kelime benim için en büyük teselli.
N. H.

Bana jilet takımımi gönder.

Sorgusuz sualsiz yatıyorum!

• Nâzim Hikmet 1938 Harp Okulu Olayı'nda haksız şekilde suçlandırılarak 15 yıla mahkûm edildi. Büyük şart tevkîthânededen egne yazdığı mektuplarında "Bu bir çeşit Dreyfus davasıdır" diyordu...

1938 - Mart 1 - Ankara

Karicığım,

26 tarihlî mektubunu bugün aldım. Derhal vap veriyorum. Şimdiye kadar bir defa istivâdedim, bundan kırk bir gün önce, Ankara'ya bastığım ertesinde. O zamandan beri de sorgusuz sâlsız yatıyorum. Her halde doğrudan doğruya hâlinde hiçbir alâkâsi olmayan dâvâ tahkikatını mali bekleniyor. Bu, beni hiçbir suretle alâkâsız etmemidine ve etmeyeceğime emin bulunduğu tekâbat daha ne kadar sürer?. Allah bilir... Bu defa bitince ya menî mahkeme kararı alırm, hatta mahkemeye sevk edilir. Burda, avukata anlattığım gibi, bana atfedilen suçu ve bu mali delillerini anlayamıyorum. Yalnız bana, beni bir defa sinema hâlinde bir defa da evimde görünen genel sordular. Ben ismini bile bilmediğim kendiliğinden, hatta evimin adresini bile vermem halde gelen ve ilk önce polis tarafından giriğini sandığım genel neler konuştuğumuzu duyu gibi anlattım. Zaten ortada saklayacak bir yok ki. Ben onu herhangi bir suçla teşvik etmem. Onun da vermiş olduğu ifadede bunu sini söylemesi için ya aşagılık bir müfteri, yahut deli olması lazımdır. Esasen benim istievabımında bu "Sen bu genel suç işlemeye teşvik etmişsin, o

A. Kadir'in 1938 Harp Okulu Olayı ve Nâzim Hikmet adlı kitabımla Nâzim Hikmet meselesi gene günün konusu olmuştur. Şairin Harp Okulu olayı sırasında Ankara Merkez Cezaevinden karısı Piraye'ye gönderdiği ve suçsuzluğunu açıkça gösteren mektuplarından yapılmış bir seçmeyi sunuyoruz. Bu önemli mektupların tamamı, Erkin gemisinden yazılmış mektuplarla birlikte «Nâzim Hikmet'in Suçsuzluğu Özel Sayısı» olarak hazırlanan "Yeni Dergi"nin Şubat 1967 sayısında yayımlanacaktır.

MESELE 'İN İMHASIDI!

söylüyor," dediğiler ve böyle bir sual de sormadılar.

İste sana bana atfedilen muhayyel suç hakkında bütün bildiklerimi yazdım. Bu nasıl ne biçim suçtur, anlayamıyorum. Fakat iş anlaşılmır her halde ve meni mahkeme kararı almasam bile, mahkemedede her halde beraat ederim.

Leman'ın gönderdiği yazdırılmış romanları daha almadım. Ben burda hiç kimseyle temas etmeden, hiç kimseye konuşmadan bir odada tek başıma tecrid edildiğim için vakıt geçirmek ancak roman, hikâye gibi şeyler okuyarak kabil olacak.

Annenmen ne haber? Çocuklar nasıl? Sen nasıl, karıicism? Sen nasıl? Çok üzüldüğüm, çok sinirlisin, değil mi? Bir kerre su felaketten kurtulayım, seni dünyamın en bahçıyan kadın yapmak için elimden gelen büyük bir saadetle yapacağım. Seni mesut etmek, seni hep gülerek yüzü görmek öyle sonsuz bir sevinç olacak ki benim için. Seni simdiye kadar çok üzülmüştüm. Sen müşahhas bir saadet kaynağı olarak benim yanınızdayken ben zaman zaman bunu göremeyerek kadar kör oldum. Bütün hırçılıklarım, haksızlıklarım, kavgalarım için senden af diliyorum. Ve böyle bir günde beni affedecenine, beni yeni doğmuş bir çocuk gibi tertemiz ve günahsız kabul edeceğini eminim.

Haber gazetesinden galiba para almadın ve canım sıkılmamın diye bana yazmıyorum. Söylediğim gibi Mart sonuna kadar İpekçilerden alacağımız var. Tabii İstanbul Senfonisi filminin Avrupa'ya satışından alacağımız para haric.

Seni, seninkileri, çocukların, Leman'ı, Cavide'yi, hepiniz kucaklarım. Çocuklarım da bana iki satır yazsunlar.

Soranlara selâm,

(imza)

İsyancı ve ihtilâl kokusu!

14 Mart 1938 Ankara

Karıicism,

Cuma günü iddianameyi aldum. Cumartesi günü Noterde Fuat Ömer ve seriki Saffet Nezih'i avukatlığımı yazdım. Bugün Pazartesi, Yarın 15 Mart Salı günü mahkemeye çıkmam. İddianameyi okudum ve şastım. Bir insanın böyle deliller (?) ile mahkemeye sevk edilebileceğini ummadım. Fakat ne yalan söyleyiyim kör kör parmagım gözüne kadar aşık bir suçsuzluk şeritinde, bu kadar deliksiz bir davada adaletin her halde tecelli edeceğine, beraat eleyeceğime emin bulunmakta beraber neden 56 gün yattığımı ve mahkeme bitinceye kadar da yatacığımı ve neden meni mahkeme kararı almayıp mahkeme sevk edildiğime akıl erdiremedigim için arasıra kötü kötü düşünüyorum. İddianame benim "isyancı ve ihtilâl kakan" kitaplarından bahsediyor. Düşün ki bu kitapların hepsi buglin resmen satılmıştı. Eğer "isyancı ve ihtilâl koksaları" haklarında takibat yapılr, kitaplar ve ben mahkûm olurdum. Türkiye Cumhuriyeti kanunları bu kitaplarda mevzuatı kanuniyeye muhalif bir şey görmedikleri için onlar hakkında bir mahkûmiyet kararı vermedikleri halde, bana tebliğ edilen iddianamede böyle bir "şüç delili" (?) var. Eğer bu iddia varidse bundan bennim kadar Türkiye Cumhuriyeti adlıyesi de mesuldür. Çünkî en son kitabımdı iki sene evvel nesredilmiştir ve bu "isyancı ve ihtilâl" kakan kitapların nesrine adiye göz yummus demektir. İşte delillerden biri bu. İkinci benim kendisini çağrıldığım, evimin adresini vermediğim, tanımadığım bir delikanlıya direktif vermiş olsam (?!). Tamamlığı, hatta polislüğinden bile bir aralık şüpheyelendiği ve topu topu bir saat kadar gördüğü bir insana "direktif" (?) verecek kadar deli, aptal ve eşek olduğumu farzedelim. Fakat bu "direktif" verme keyfiyetinin kanunu delilleri, hatta bir tek delili nerde? Bu iddianın kanunu ispatı nerde? Belki o çocuğun böyle bir ifadesi var. O bu atı cırmı, o çocuk bu ifadesini nasıl ispat ediyor ve bir yalanı hangi kanunu delillerle ispat edebilir?

16 Mart 1938

Karıicism

Dün mahkemeye çıktım. Benim kanaatim göre, o delikanının mahkemedede verdiği ifadeye nazaran, hatta istintaktaki ilk ifadesi ile de, bennim beraat etmem, kurtulmamam için yalnız kanun değil, viedan de hiç bir sebep yoktur. Dündük celsede suçsuzluğun gunes gibi meydana çıktı. Eğer buna rağmen herhangi bir suretle mahkûm edillirsem hence bu en ufak adalet mefhumumun dışında bir zulüm olur.

İste hakkındaki iddia bu kadar! Ve bennim bu iddialar hakkında kendi kendime sordugum suallerin bazıları bunlar.

Ne yapalm? Haydi hayırlı diyelim, karıicism, sevgilim, bir tanem. Küçük bir herkese hasret ve selâm.

Kocan
(imza)

16 Mart 1938

Karıicism,

Dün mahkemeye çıktım. Benim kanaatim göre, ve dün dinlenen o delikanının mahkemedede verdiği ifadeye nazaran, hatta istintaktaki ilk ifadesi ile de, bennim beraat etmem, kurtulmamam için yalnız kanun değil, viedan de hiç bir sebep yoktur. Dündük celsede suçsuzluğun gunes gibi meydana çıktı. Eğer buna rağmen herhangi bir suretle mahkûm edillirsem hence bu en ufak adalet mefhumumun dışında bir zulüm olur.

Dün mahkemedede Avukat Saffet Nezih vardı. Kendisini ilk defa görüyorum. Klbar, akılı bir genç. Onun da kanaatim nazaran yüzde doksan dokuz beraat etmem lâzım.

Burda artık oldukça rahatım. İhtilâttan memnuniyetinden kurtuluyorum. Her gün, güneşi havalarda, bahçeye gitmekteyim.

Belki de kavuşmak günleri yaklaştıkça, kim bilir belki de on on beş gün sonra seni göreceğimi düşündükçe yürekim kabuna sağlamıştır. Seni sahiden görmek, sahiben uzun parmakları ellerine dokumak. Ve yalnız senin için yaşamak, çalışmak, yaratmak...

Çocuklarımı kucaklarım. Metin'in, Fatoş'un gözlerinden öperim.

Evetkilere hasret.

Sana...

(imza)

Yarın yine mahkeme var. Ama beni alıkadar eden sahalar bitti.

Bu haksız bir karardır

29 / Salı

Karıicism,

Üzülmeye. Ne yapalm. Dün yada bu kadar haksız bir karar olmaz. Derhal temyiz ettim. Temyiz her halde adalet gösterir. Avukat sana telefon edecekti. Duymuşsunur, 15 seneye mahkûm edildim. Kara haberi anneme sen ver. Üzümesin. Sare Teyze hâlâ gelmedi. İki üç aya kadar temyizden netice çıkar.

Celâl'e, halama sefâm. Kuzum, bana sık sık mektup yaz. Yegane tesellim senden alacağım mektuplardır. Ikinci mektubumu daha uzun yazarum. Bana büyükçe bir resmini gönder.

Selâm, hasret, sevgi.

(imza)

Annen de, sen de bana sık sık mektup yazın. Bu mektubumu alır almadır cevap ver.

Karıicism,

Nihayet iş bitti. Temyiz tasdik etti. On beş seneye mahkûmuz. Aşırına. Ben gayet kuvvetliyim. Mesele herhangi bir miskûniyet değil, Nâzım Hikmet'in imhasıdır. Bu bir şeşit Dreyfus davası.

Sımdı ne yapıp yapıp İmralı'ya gitmeye çalışacağım. O da olmaya olmasın. Yaşayaçak kaçı günüm varsa onu şerefle dolduracağım. Sen hep yarınmasın. Seni hodusuz seviyorum. Beni hayatı bağlayan kuvvetlerden biri de, en büyüklerinden, en iyiklärlerden birisi de sensin.

Birkac güne kadar sivil hapsaneye nakledildim. Sana ordan uzun mektup yazarm. Sen de dilsin. Benim hayatım nasıl olsa dört duvar arasında senelere tanzim edilmiş demektir. Seninkisi ne olacak? Hep düşüncem bu, Kafam yoruyorum, bir türlü, şimdilik, hal çaresi bulamıyorum. Mamaflı el-

bette bir çare buluruz. Sen meseleyi Celâl'e filan bildir. Benim şimdi onlara mektup yazacak halim yok.

Seni hasretle kucaklarım.

(İmza)

Bu iki üç satır Osman'a gönder.

(Tarihsiz)

Yaşamak istiyorum!

Karıicism,

Mektubunu aldım. Dün yalar benim oldu. Senin sesini duydum. Kuvvetliyim. Bir derecesini geçtikten sonra felaket denç seyir astır duyulmuyor. Emin ol ki içerde benim dün yadan uzak yaşayacağım günler, senin dışarıda, bir başına insanlar arasında geçirgeçin yıllara nazaran çok daha agrısız, istirapsız ve üzüntüsüz olacaktır. Ben kendimi değil, sade seni düşünlüyorum, sade seni.

Büyük Millet Meclisi'ne istifa ettim. Bugün avukat vastasyonla gönderdim. Bundan başka Sükrî Kaya'ya da bir mektup yazdım, cezamız iş olan bir yerde, Ankara'da yahut İmralı'da çektilmesine de lalet etmesini rica ettim. Bugün bence en real iş bu. Beni Sinop, Diyarbekir filan gibi iş olmayan bir hapisaneye sürmeyecektim. Bu beni aynı zamanda ağıla mahkûm etmek demektir. Halbuki her şeye rağmen yaşamak istiyorum. Her şeyden önce senin için yaşamak. Senin vastanla anneme bir mektup yazdım. Hemen annem buraya gelsin. Ama hemen onu Sükrî Kaya'ya, yahut Adliye Vekiline göndertip bu kadar basit bir hakkını istetilebilirim. Sana gel diyemem. Sana gel diyemem diye yazmak bile öyle acı geliyor ki.

Annen hemen gelmezse geç kalmış olabiliriz. Ellerinden öperim.

Leman'a, Faik'e çok çok selâm. Celâl'e hasret, halamın ellerinden öperim. Onlara da mektup yazacağım.

(imza)

14 Haziran 1938

Karıicism,

Bir haftadır sana mektup gönderemedim. Çünkü "Ha bugün sivil hapsaneye gitmeyeceğiz, ha yarın" derken günler geçti. Nihayet dün "Ankara Cezaevi" ne nakledildi. Burda yerim rahat. Bakalmı ne olacak? Aftan istifade imkanları var. Bu kadar boş ve haksız yere on beş seneye yediğinden sonra, böyle bir "adil hataya" kurban gitmekten sonra eğer aftan da istifade edemezsem çok tuhaf olur. Aftan istifade edersem beş on güne kadar senin yanmıyorum. Karanlıkta aydınlığa, senin ışığına kavuşturacağım ve harap kemiklerini ısıtacağım. Eğer şimdilik aftan istifade etmemsek Sinop'a filan nakledilmek istemeli mevcut. Bundan dolayı sen mektuba alır almadı bana hemen o gün cevap ver ki elime deşsin. Şimdilik adresim:

Nâzım Hikmet
İkinci kalede
Cezaevi
Cebezi - Ankara

Hasret, Celâl'e selâm, halamın ellerinden öperim.

(imza)

Dün yada ilk olarak yayımlanan ve Nâzım Hikmet'in kasıf Piraye'ye yardımğu bütün mektuplarını yayın haklarını satan alıcı bultan De Yayınevi ile yaptığımız özel bir anlaşma sonucunda okurlarımıza sunduğumuz bu vesika dergindeki mektupları ve fotokopileri dergimizden herhangi bir şekilde aktarılması (iktibas edilmesi) kesinlikle yasaktır. Her türlü yayım ve çeviri hakkı için doğrudan doğruya De Yayınevi'ne başvurulması gereklidir. (Copyright 1967 by De Yayınevi).

ARAPLAR TEK BAYRAK ALTINDA NİCİN BİRLESEMIYOR?

AZİZ NESİN

■ Arap ülkeleri halklarının birleşmemelerinin başlıca nedeni, İngiliz emperyalizminin ektiği ayrılık ve anlaşmazlık tohumlarıdır. Arap ülkeleri ekonomik çıkarlarına göre grup grup ayrılmıştır.

Mısır'ı anlatan bu yazılarımı, Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin bayrağına okurlarımın dikkatini çekerek başlamıştım. Simdi, o başlangıç noktasına döneceğiz.

Oyle bir Birleşik Cumhuriyet ki, tekbaş nadir ve kendisine birleşmiş başka bir ülke yoktur. Böyle bir Birleşik Cumhuriyetin bayragında da iki yıldız vardır. Bu yıldızlardan biri Mısır'ı, obur Suriye temsil ettiği halde, simdi Suriye birleşik degildir, ama onun yıldızı bayraktan durmaktadır. Bu iki yıldızın üzerinde bulunduğu bayrağın beyaz çizgisinde daha başka yıldızların eklenmesi igo çok boş yer vardır. Bu beyaz boşluğa her Arap ülkesi bir yeşil yıldız olarak eklenecek, bayrak da yeşil yıldızlarla donanıp dolacak ve böylece bütün Arap ülkeleri sonunda tek bayrak altında birleşecektir. İşte, gönülümseme, sezinme göre. Birleşik Arap Cumhuriyeti'nin genel politikası ve hersei için tassarıları bu yönendir.

Böyle bir politikaya nasıl kaçılanabilir? Niçin bütün Araplar tek bayrak altında, bir cumhuriyet olarak birleşmesinler? Bunların hepsi, lehçe ayırmaları bıyanı, aynı dili, Arapça konuşurlar. Bunların hepsi aynı dinden - ki din faktörleri onlarda çok egemenidir - yanı müslümlendir. Bunların hepsi

aynı ulustan, yanı Arap'tırlar. Aynı tarafından gelirler. Bu denli «aynus İklar» içindeki aynı ayrı, böülükörperük Arap ülkelerinin, dünyada önemli bir yeri olamaz. Ama birleşirlerse, dünyadaki önemli yerlerini alırlar her alanda. Demek ki Arapların birleşmeleri, çok mantıklı, çok doğru, çok duygusal, çok da beşeri bir durumdur. Oylese nedir, nelerdir engel olan?

Emperyalizm kurtları

Bütün Arap ülkelerinin tümünün degilse bile, ayrı Arap grubu ülkelerinin aralarında birleşmelerini önleyen engellənilməz için, İngiliz emperyalizminin bir nüfuzunu gözden uzak tutmamamız gerekdir. O iki, tombul karnı kurdolu kasap sineği, nasıl konup kalktı? her yere, her et parçasına, bıslırlı kürk yumurtasını bırakırsa, tipki bunun gibi işte, İngiliz emperyalizmi de önce konup, sönürlüp, sonra kalkıp gitmek zorunda kaldı; her eski sınıflarına bitakom anlaşılmazlık tohumları serper ki, oralarını uzaktan, dolaylı da olsa yine etkisi altında tutabilsin. İşte Hindistan'ın Pakistan: Bir tek büyük ulusu, Müslüman ve Hindu diye iki ulusa bölündüğ, bir de aralarına Kegnir anlaşmazlığını bırakmıştır. İşte Kıbrıs: Oradan da, Ada'mın hukü arasına Türk ve Rum ayrılığını sokarak ayrılmıştır.

İngiliz Emperyalizmi, Arap Yarımadasından adım adım cekip giderken de, elbet anlaşmazlık tohumlarını ekip, böyle ayrılmaktı. Bugün, aynı dili konuşan, aynı dinden olan, aynı ulusun çocukları bulunan, aynı tarihten gelen Arap ülkeleri naflarına birleşmemelerinin başlıca nedeni, İngiliz emperyalizminin ektiği ayrılık ve anlaşmazlık tohumlarıdır. Bücok krallık, bücok emirlik, bücok seyhlik ve kendi içlerinde de seyhtikler... Ve her birinin ayrı ayrı kişisel tutumları ve onlara bağlı olanların çıkarları; işte bütün bunlar Arap ülkeleri, ekonomik çıkarlarına göre grup grubu ayrılmıştır.

Nâşır istedilek kadar «Arap kardeşlerim... Birleşelim. Birlikte kuvvet varırsın diye bağıncı dursun... Ama ne olursa olsun. Birlesik Arap Cumhuriyeti bayrağının beyaz boşluğu, kayacak yıldızları, üstline konacak yeşil yıldızları beklemektedir.

Arap ülkelerinin birlik bir cumhuriyette toplanamalarının, salt yukarıda anlatığım politik engeli bağlamak elbet tam bir açıklama olmaz. Daha derinde, temelde ekonomik engeller de vardır. Bu ekonomik engelleri anlayabilmemiz için, Mısır'ın ekonomik durumunu birazlık olsun bilmemiz gerekiyor.

Başlarından Kral Faruk'u kovdukları zaman Mısır halkı on-onbir milyondur; yanı Cumhuriyetin kuruluş tarihindeki Türkiye nüfusu kadar... Bugün Mısır'ın nüfusu 32 milyondur; yanı bugünkü Türkiye nüfusu kadar. Bu, çok büyük bir nüfus artışıdır. Türkiye'de nüfus artışı yüzde 3'ten yüzde 2,8'e dayarken, Mısır'da nüfus artışı yüzde 3,4'dür. Yoksul kılgillerin yapacak işleri, bagış eğlenceleri olmasına için durmadan çocuk yaptıkları, erken yaşta evlenmeleri,

kari-kocaların gecim sıkıntısından sık sık kavga edip sıkık barışıkları, her barışmanın bir yeni çocukla nüfusu artırduğum, salt bir mizah konusu olarak almayıza. Bundan başka, bu yoksullar öylesine zayıftılar ki, ayakta durabilemek için birbirlerine dayanmak, yanı erkenden evlenmek, boyuna yocuk yaparak da çocukların geçim aracı olarak kullanıp desteklenmek zorundadırlar. Ama, bu destekler de, ana-babamın istidine yatkınlardır. Cankurtaran diye umulanlar da, kendilerinden yardım bekleyenleri, ayaklarına yapışıp yok sullugun daha dibine çekerler.

Her yıl yüzde 3,4 oranında artan bu 32 milyon insanın besin kaynağı nedir, neresidir? Yalnız ve yalnız Nil'in iki kıyısında bir yeşil serit gibi uzanan bitkel, verimli topraklar. Dünyanın en verimli topraklarından olan bu kıyı, yanı ekilebilir arazi, Mısır topraklarının yalnız yıldızı sekizdir. İşte bu yüzde 3,6 artan 32 milyon insan, topraklarının ancak yüzde sekizinin verimle geçinecektir. Ne var ki, Nil kıyısındaki bu bitkel verimli topraklar yılda üç dört kez dirten vermektedir. Ne var ki, Mısır halkı - yaştan Nil, bin yıldan beri hiç kocamanan azgın bir aygır gibi zaman zaman gahlanmaktadır, yatağından fışkıp tepigimekte, bütün verdiğimizi geri alıp, silip süpürmektedir.

Bu bakımdan Mısır'la Türkiye'nin benzerlikleri vardır. Mısır'ın taşan Nil'den çıktıığı Türkiye, akan topraklarından «erozyon» dan cekmekte dir. Dertlerimiz benzerizdir. Biz ağaçlandırma larla, kuracagımız barajlarla topraklarımıza akıp gitmesini önleyeceğiz, Mısır'lılar da kendilerini besleyen ama zaman zaman azip gahlanan bu atı, dıgınleyeceler, disipline alacaklar.

Yazılımında boyuna, Mısır insanında, Mısır yaşamında, Kahire kentindeki ekonomik, toplumsal, hatta psikolojik karışıklıklara dikkatinizi çekmek istedim. Bu karışılık topraklarında hile görüldür. Ölümle dirimin bu denli kesin çizgiyle, biçakla kesilmiş gibi ayrıldığı başka bir yer daha var nadır, bilmem. Bunu size nasıl anlatılmış? Diyelim, bir ovadan, çok yüksek, tepesi kararlarla örtülü bir dağa çıkıyoruz. Dağın eteklerinde her türlü bitki vardır. Dorağa doğru yükseldikçe, bitkiler, ağaçlar seyrekleşir, çicelegiz, sonra çalılar, otlar başlar. Yani yanı yavaş yavaş, doruğa doğru ölümlü alamına girilir. İşte Mısır'da bu yavaş yavaşlık yok. Nil kıyısının verimli topraklarından birdenbirer çile geçiliyor. Biyanda yemeyiş alan, biyanda sari-kahverengi gizalabildigine çöle. Ölümle dirim arazindeki bu keskin çizgisi her yerde görülmeyecektir. Bir ayagınızı ölüme, bir diğer ayagınızı dirim alamna stine, ölüme dirim sinir çizgisi bacaklılarınızın arasında geçiyor.

Böyle bir ülkede, yüzde 3,4 artan 32 milyon insan nasıl beslenir? Sosyalizmi getirdiğim, ya da o geldi diyelim, binlerce feddan tarlaya sahip zenginlerin ellerinden toprakları alıp topraksız felâha dağıtılmış. Bunu iş bitmiyor. Çinkili toprak alanı aynı... Belki uzattım sözlü ama, Assuan barajının yapılış geerkçesi anlamanı istiyorum da ondan, Assuan barajı, iki iş birden yapacak. Biri, zaman zaman baskaldıran Nil'i gemleyecek, uysallatıracak,

buyruğu altına alacak... Öbürü de, göde yeni ve geniş bitkel arazi elde edilecek ekim içm...

Bilindiği gibi Nâşır başlangıçta Amerikan yanlısıydı. Denilmektedir ki, Amerika anlayışızlık edip Assuan barajının yapım için gerekli yardım yapmıştır. Bize, Amerika'nınki anlayışızlık degildir. Bunu böyle sanmak, Amerikan politikasını anlamamak olur. Assuan barajı, Mısır'ı ağıktan kurtaracak. İşte bunu Amerikan emperyalizmi istemezdı. Sonunda Assuan barajı, Sovyetlerin uzun vadeli, az fazla kredi ve yardımlarıyla yapılmaya başlanmıştır. Bu konuda Amerika anlayışızlık göstermemiştir, ama hesabunda yanimıştır. Çinkili Assuan barajı da, Mısır'ı ağıktan, yoksulluktan tüm kurtaramayacaktır. Bunun için Amerika, Mısır'dan umudunu tam kesmiş degildir. Antiemperyalist Mısır'da, Amerikan düşmanlığı göremezsiniz. Alabildiğine Ingiliz ve Amerikan kültürünün etkisi göze çarpmaktadır.

Amerika, Mısır'dan umudunu tüm kesmeli midir, kesmemeli midir? Benim Kahire'ye gidişinden on gün kadar önce, Kahire'deki bir diplomatlar toplantılarında bir kapitalist İlkenin elçisi, o resmi toplantıda özel konusunda «Yardım edile de edilmese de Mısır bizden kopmuştu artı...» demiştir.

Gercekten öyle midir? Bunun tersi dilsiz bir kapitalist ülke politikaları da vardır.

Assuan'ın getirdiği

İki yıl sonra Assuan barajı yapılmış olacak. Bu arada, Mısır'lıların bir kültür başarılarının söylemeden geçmeyeceğim. Assuan barajının suya doğduğu, göl yaptığı arazi altında, Mısır'ın çok değerli tarihsel antıları kalmaktadır. Bunlar, çöde granit kayalara oyulmuş firavunların, Abusimbıl'ın, Ramses'in heykelleri, yirmialtı dev antı vb. seylerdir. Bunları suların altında boğulmaktan kurtarmak gereklidir. Mısır, bu antıları, yalnız Mısır'ın değil, bütün dünyayı insanlarının ortaklaşa kültürümüz olduğunu tezini başarıyla yapsmuştur. Elbette, bunlar yalnız Mısır'ın değil, bütün dünyayı mahdadır. Böyle olduğunu için de bu dev antıları suların altından kaldırıp daha yükseklerde eklemek için bücok ulus davranıştır. Mısır, bu bücok, çok pahalı işi teknikle yapamadı. Bagarısı, yardım çağrısına katılımları sağlanamaktır. Uçakları havalandan indiniz mi, karşınıza hemen kocayazılıclarla insanların ortak değerlerini kurtarma çağrısını görürsünüz. Dağ gibi dev antılar, bozumadan, değiştirilmeden yükseltileceklerdir; bu çok büyük bir istir, zamanında piramitlerin yapılması denli büyük...

Gelelim baraja... Assuan barajı, Mısır'ı yoksulluktan tüm kurtaracak mı? Bu sorunun cevabı, en yetkili kişi olan Nâşır bir söylevinde söylemiştir: «Assuan barajının kazandığı toprakları ekiminden elde edeceğiniz gelir, ancak nüfusumuzun 1975 yılına kadar olan artışının ihtiyacını sağlayacak...»

Yazar arkadaşlara,

Bulgaristan'da her yıl Uluslararası Mizah Hikaye Yarışması yapılmaktadır.

Bu yarışmayı, Sofya'da yayınlanan Narodna Mladej Gazetesi düzenlemektedir.

Birinciye ALTIN KIRPI, ikinciye GÜMÜŞ KIRPI, üçüncüye BRONZ KIRPI ödülleri verilmekte ve ayrıca kazanan bütün yazarlar, Bulgaristan'ın yazarlarında yirmi gün konuk olarak ağırlanmaktadır.

Bu yarışma, "Bay Gani" sun yazarı büyük Bulgar mizahçı Aleko Konstantinov adına yapılmaktadır.

Geçen yıl, bu yarışmanın ikinci yarıştı. Bu yarış ikiinci yarışma için hikâyeler gönderilmeye başlanmıştır.

Yarışmaya katılmak isteyenler, hikâyelerini bize verebilir ya da doğrudan gazeteye gönderebilirler.

Yazar arkadaşlarımın bu yarışmaya katılmalarını ve başarı kazanmalarını dilerim.

AZİZ NESİN

mekte olan Mısırlı endüstrisi onlara rekabete edemez. Oyleyse, Mısırlı'ın önderliğinde bütün Arap ülkeleri, antiemperyalist savaşın içine katılmalıdır ki, kendi endüstriyel alan açılsın. Bunun yolu da birleşmektir. Bayragının beyaz bogluğununa başka yesil yıldızların katılmasıdır.

Siz, bu davranışları ve tasarılarında Mısırlı'ı haksız bulabiliyor musunuz? Ama emperyalistler, Mısırlı'ı emperyalizmle suçlayarak, Arap ülkelerin birleşmesini engellemeye çalışmaktadır.

Once günde gözden uzak tutmamamız gereklidir. Birleşik Arap Cumhuriyeti bayragına bir yesil yıldızın katılması demek, bir Arap ülkesinin dana sosyalizme katılması demektir. Ama bu sosyalizmin nasıl bir sosyalizm olduğunu da ayrıca bilmemiz gereklidir. Analayabildiğimce, onu da anlatmaya çalışacağım.

Yazının buraya kadar olan bölümünden Mısırlı'ın bugün değilse bir zaman sonra, ekonomik zorluklarla karşılaşacağı anlaşılmaktır. Endüstri yatırımı ve baraj için alınan krediler, uzun vadidedir, çok az faizlidir ama, borç yine borçtur. Endüstrinin hızlanması için bu borcun de artması gereklidir. Mısırlı'ın büyük gelir kaynağı Kanal'dan sağlanan kazancın büyük bölümünü bu borçları ödemektedir. Barajın getireceği gelir, ancak 1975'e kadar olan nüfus artımını karşılayacaktır. Endüstrinin gelişmesi için pazarlar gerekmektedir. Bütün bunlara karşın, söylemizde göre, Mısırlı'da yeni bir umut güneş parlamıştır. Uzun zaman önce açılabilecek olan bu üç petrol yatağından birini Amerika, birini İtalya, birini de Mısırlı işletecektir. Petrol yatağından Kızılırenç'te oluşturulan tesislerin da sağlıyor. Yapılan hesaplar göre, petrol Mısırlı'ya yılda 60 milyon dolar sağlayacakmış ki. Mısırlı'ın bugünkü itibarıyla da bu kadar tutuyor. Petrol ekimini gerçekleştirence, Mısırlı'da büyük bir ferahlık elasık ve daha kolaylıkla endüstrisini geliştirecektir, demektir. Mısırlı'ın zenginleşmesiyle, Birleşik Arap Cumhuriyeti bayragına yeni yıldızlar eklenmesi fikrinsine daha da güçlendirilecektir gibi görünüyor.

Onderliğin yükümleri

Emperyalizme karşı çıkış Násır, Arap halklarının önderidir...

Mısırlı, Arap birliğinin önde giden öncüsüdür. Önemli olmak için bugünkü durumda yetenekleri ve olanaklıları vardır. Ordusu, nüfusu, zenginliği, kültürü, yüzey alan bakımından Arap ülkelerinin en güçlüdür. Böyle bir önderlik anlayış bu güçte bir ilke yapabiliyor. Ne var ki, bu öncülüğün de bazı yükümleri olmak gerekiyor. Arap Birliği politikasının güvenliği süreçte, Mısırlı'ın Arap ülkelerinin her bakımdan önde geleni olması gerekiyor, buna yükümlüdür. Buna birkaç örnek verelim.

Mısırlı ekonomik durumu son derecede parlaklı olsunlığı halde, neden üniversitelerinde iki-üç bin yabancı, özellikle Müslüman ülkeler öğrencilerini okutuyor? Mısırlı ekonomisi bozuk değildir, ama bunca öğrenciyi üniversitelerinde okutacak, onlara burslar verecek oranda da parlaklı degildir. Mısırlı bunu yapmak, hatta yabancı öğrenci sayısını artırınak zorundadır. Cinkili, Arap Birliği önderi olarak, öbür Arap ülkelerine kültür üstünlüğü saglaması gereklidir.

Mısırlı, bu üstünlüğünü sürdürmek için hiç bir propagandanın gelmemeli. Alâlim politikayı, Sosyalist bir rejim kurmuş olduğu için, zaten Arap ülkeleri içinde önde gider. Bir de buna, Üçüncü Dünya Blokunda olusunu ve yanızlar politikasının ağırlığının gitgitine Kahire'ye kaydırılmasına olusunu ekleyiniz. Bu da Arap ülkeleri arasında Mısırlı'a bir ayrıcalık ve üstünlük sağlayacaktır.

Gelelim orduya. Bugün Yemen'de 50-65 bin kişilik bir Mısırlı ordusu bulunmaktadır. Uzmanların söylemeklerine göre, Mısırlı'ın bugünkü ekonomik durumu, bu ordunun Yemen'de tutulmasına uygun değildir ve Mısırlı ekonomisine yatkınlı olmaktadır. Ama Mısırlı, önderliğinin bir görevi olan ve kendisine üstünlük sağlayan bu yükü taşımak zorundadır.

Her alanda durum işte bu... Mısırlı'ın üzerinde gidiyor, gitmek zorundadır.

Gelecek yazı:
Türkiye - Mısırlı İşçileri

Bu ekonomik çökereçilige, bir de yukarıda dediğim, emperyalizmden artıktan politik engeli katınız; işte Arap ülkelerinin birleşmemesinin nedeni... Emperyalist çevrelerin, Mısırlı'ın bu birleşme isteğini, Násır'ın Arap emperyalizmi diye yaydıkları da unutmayalım.

Endüstri, yine endüstri

Sosyalizm uygulaması, salt köylüye toprak dağıtımlı olsa da, devletin hemen sonra Sovyetler'de parola, elektrikleme ve endüstriyelizme; sosyalizmin parolası bu, elektrikleme ve endüstriyelizme sosyalizmde eşit görülmeli.

Toprak dağıtımlı bir aşama, Assuan barajı bir aşama, ama salt bunlara ekonomik bunalımdan kurtulunamayacağı için Mısırlı'ın varlığıyla endüstriye yönelik durumundadır. Burada, yine karşınıza, bayraktaki yıldızlar çıkıyor. Endüstri için, kapital gereklidir, emekçi gereklidir, uzman gereklidir. Bunlar var, bulunabilir... Ama başta ham madde ve pazar gereklidir. Mısırlı ki, Arap yarımadasındaki en gelişmiş Arap ülkesidir, onun endüstri ürünlerinin ilk pazarı elbette diğer Arap ülkeleri olacaktır. Ama bu pazarları, daha önceki büyük emperyalistler tutmuşlardır. Demek, Mısırlı endüstrisinin en büyük rakibi, bu emperyalistlerdir, ama daha yeni geliş-

Yani, nüfus böyle bir hızla artıyor ki, Assuan barajından elde edilen gelirle, 1975 deki nüfusun tüketimi eşittir olacak. Yine bugünkü durum demektir bu... İşte son günlerde, Mısırlı'ın ekonomik çökmezi diye anlatılmak istenilen, bu durumdur.

Yine, bayraktaki yıldızlara dönenbiliyor. Mısırlı, bu durumdayken, topraklarından petrol fışkıran Arap ülkeleri, yağlı bol bulunca neresine süreceğini sağıran zengin kasaba dönmüşlerdir. Evet, bu ülkeleri emperyalistler, petrol tekelleri soyuyor, sömürüyor, ama geriye ellerine ne kalsa, yine de yetip artıyor onlara; petrol öylesine bol ki... Ve bu petrol geliri, onları uyuttuyor, tenbeleştiriyor. Bu zenginlik ve tenbelliğinin örneği olarak, inanılmaz çok güç, ama gerçek olan bir olay anlatıldılar. Bu olaydan önce, çok bilinen bir fıkayı tekrarlıyım. Hani sıkac havada, Köprü'ü üstünde satıcı, «Yirmibeg kuruşa yelpazeler... Al, ömrünce kullan, sonra da coluğuna çocuğuna miras kalsın, onlar kullanınsın» diye yelpaze satıyordu da, ondan satın aldığı yelpaze, söyle bir sallayısta ikiye ayrılinca, adam satıcıya çıkışmış:

— Hani utan, ömrümce kullanacağım da sonda da çocuklara, torunlara miras kalacaktır?

Satıcı soğukkanlılığı,

— Sen yelpazeyi salıdin, tabii kırır, demis, yelpazeyi tutup yüzünü salıracaktın...

Evet, işte o zengin Arap ülkesinde,

■ De Gaulle'ın tarihi gelişimi!

BONN DOĞU'YA AÇILIYOR

HÜSEYİN BAŞ

KITA Çin'inde olup bitenlerin bittiği dikkatleri haklı olarak fizerinde toplaması, ikisi Avrupa'da, öbürü Birleşik Devletler'de cereyan eden üç önemli olayı gölgelemiştir.

Söz konusu olaylardan ilki, Paris'teki Fransız-Alman görüşmeleri, ikincisi Wilson'in Ortak Pazar'a katılma çabaları, üçüncüsi ise Başkan Johnson'ın yapımı misli görülmemiş bir silahlama yarışının başlaması demek olan antifüze konusuna değinmemektedir.

Başkan Johnson'ın, Birleşik Devletler'i olduğu gibi Sovyetler'de kapsayı milyarları aşan malî kâlfetlere sokabilecek nitelikte sahip olan bu tür bir silahlama yarışını engellemek amacıyla Moskova nedinde bazı teşebbüslerle girişmesini simdilik başka bir yazıya bırakıp daha yakınızda cereyan eden ikinci olaya değinelim.

■ Bonn, doğuya açılmak için General de Gaulle'ü aracı olarak seçmiştir

Tohumları 1962'de General de Gaulle ile eski şansölye Adenauer tarafından atılan, bir süre sonra ise Washington'ın eko-

nomik, politik ve askeri alanda Avrupa üzerindeki etkisinin azalacağı korkusuyla Bonn'a yaptığı sürekli baskılardan sonucu kâğıt üzerinde kalan Fransız-Alman işbirliği antlaşması, yeni Alman Sansölyesi Kiesinger ve onun sosyalist Dışişleri Bakanı Brandt'in Paris'e aynı ortasında yaptıkları ziyaretle yeniden geçerlik yoluna girmiş görülmektedir. Bununla birlikte, işbirliğinin anlamı bugün dünküne oranla hâli farklıdır. Nitekim General de Gaulle ile Dr. Adenauer'in 1962'de 'Öngörükleri işbirliği', Batı Avrupa Birliğinin gerçekleştirilemesiyle sınırlıydı. Oysa bugün General de Gaulle'ün Avrupa'yı, giderek bittiği dünya politikasını etkileyen, Birleşik Devletler'in Avrupa'daki hegemonyasına karşı çıkarak bu yolla da Avrupa'nın İti blok arasında yeni bir denge msuru olmasını öngören çabaları, meyvelerini verme yoluna girmiştir. General de Gaulle'ün NATO'dan çekilerek

mesi anlamına gelmektedir.

Yeni Alman yöneticilerinin, Erhard'ın ve bugün kabine içinde olmakla birlikte Dışişleri Bakanlığı'ndan uzaktırılan Schroeder'in akisne Almanının birleştirilmesi sorununun her seyden çok başta Sovyetler Birliği olmak üzere doğu ülkelerle karşılıklı anlaşılık ve dostluk çerçevesi içinde yapılacak görüşmelere bağlı olduğunu anlamaları ve bu yaklaşmanın adamı olarak doğu ülkelerinde belli bir prestije sahip bulunan General de Gaulle'ü görmeleri, dünya barışını tehdit e-

den sorunlardan birisinin çözümlü yolunda olumlu bir adım sayılmalıdır.

■ Almanya yeni açılma politikası için gerekli şartlara sahip midir?

Peki, Federal Almanya politikasının yeni eğilimleri, Doğu ile gerçek bir yakınlığının gerektirdiği niteliklere sahip midir?

Federal Almanya'nın Birleşik Devletler ile ekonomik, politik ve askeri alanlardaki ilişkilerinin alabildigine karmaşık, igoce olduğu bir ortamda Federal hükümetten hemen Atlantik'ten Ural'a politikasına katılması elbette beklenemez. Ne var ki, Fransız-Alman görüşmelerinin sonuçları, Federal Almanya ile Doğu ülkeleri arasında, hemiz bazi temel anlaşmazlıkların çözüm beklemesi ve bazı önemli sorunların daha da bir açıklığa kavuşması zorunluluğuna rağmen, hiç de kılıçlansınmeyecek bir buz çözülmüdü. Kiesinger'in Südetlerin Hitler tarafından Almanya'ya katılmasını sağlayan Münih Antlaşmasının geçerli olmadığı hakkında Çeklere teminat vermesi, Brandt'ın yardımcısı Rolf Lahr'ın Bükres-

ve Sofya'dan sonra ay sonunda Budapeşte'ye gitmege hazırlaması ve nihayet Romanya Dışişleri Bakanı Manescu'nun önlendirdiği İlkbaharda Bonn'u ziyaret edeceğini açıklanması, bu buzçozlumünde rol oynayacak önemli faktörlerdir.

Öte yandan, Hallstein doktrinin rafa kaldırılma yolunda olması da, Federal Hükümetin doğuya açılmakta kararlı olduğunu somut bir biçimde kanıtlamaktadır.

■ Kiesinger hükümetinde yeni politikaya karşı olan üyeleri vardır

Bununla birlikte, Bonn Hükümeti ile doğu ülkeleri arasında hâlde iki Almanya'nın, henüz kesin çizgileriyle belirlmekten uzak bir konfederasyon halinde birlegmelerine yol açacak gerçek bir diyalogun başlaması için Polonya ile

SATILIK MATBAA MAKİNESİ

1. Augsburg Fabrikası'nın 82 X 114

2. Johannesburg Fabrikasının 63 X 95

boyalarında halen işletilmekte olan eski Alman sağlam makinelere 50'ger bin lira ile satılıktır.

Istanbul'da Sirkeci'de

TAN GAZETE VE MATBAASI'NDA

SEF BAY NATİK'A MÜRACAAT

(Ant: 39)

Talat Aydemir'in Hatıra-İşlerinin Tamamının Birinci Cildi Çıktı

Kitapçılarda bulunur

Fiyatı: 15 Lira

MAY Yayıncılık

(Ant: 38)

DÜNYADA YEDİ GÜN

ral Almanya'nın atomik strateji ve bu stratejinin planlanmasında söz sahibi olması" şeklinde özetlenebilecek tezlerini savunmakta hiçbir sakınca görmemiştir. Bu gelişmenin, Kiesinger ve Brandt tarafından temsil edilen ve doğuya açılmayı öngören yeni federal politikanın önemli bir handikapı olduğunda şüphe yoktur. Nitekim genel kari, bütünlükle Amerikan politikasının etkisinde bulunan Bonn'un doğuya açılmada Fransa'nın düzeyine erişemeyeceği, Kiesinger ve Brandt'in bu yönde tek seylerinin Amerika'nın tayin ettiği ölçülerini aşamayacağı merkezindedir.

Ama, bütün bunlara rağmen, Kiesinger ve Brandt'in Paris ile ilişkileri yeniden uyarmaya yönelikleri ve bu yolla da doğuya sınırlı da olsa açılma çabalarını, fazlaca hayale kapılmaksızın, yine de olumlu karşılamak lâzımdır.

Ortak Pazar

■ İngiltere Başbakanı Wilson Ortak Pazar kapılarını çalıyor

İNGİLTERE Başbakanı Wilson, Büyük Britanya ile imparatorluk eamiasının temel çatılarına halel gelmeden Avrupa Ekonomik Topluluğu'na, yani Ortak Pazar'a dahil olmanın yollarını araştırmak amacıyla geçen haftanın başından itibaren Ortak Pazar başkentlerinde bir nabız yoklama gezi-

sine çıkmış bulunmaktadır. Geçen haberler, Wilson'ın ilk durak İtalya'da tatmin edici sonuçlar aldığı belirtmektedir. Roma, İngiltere'nin Ortak Pazar'a girmesi için bazı kolaylıklar tanımamasına taraftardır. Aneak bu kolaylıkların "iltimas" niteliğinde olmamasını gereklî görmektedir.

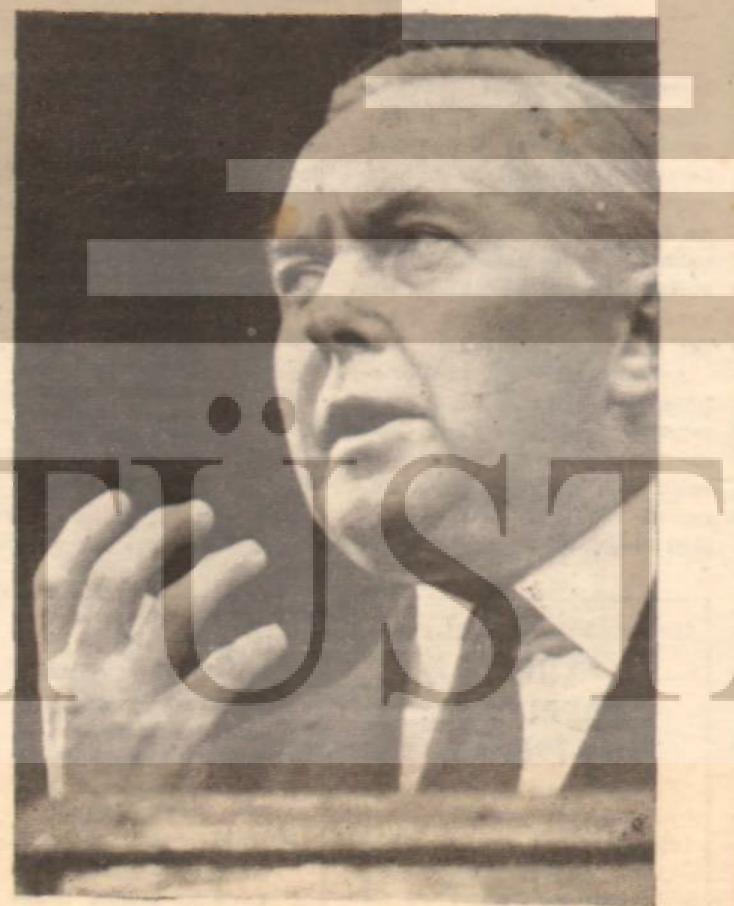
Harold Wilson, bu defaki Ortak Pazar'a girme teşebbüsünde kamuoyunda İngiltere'nin Ortak Pazar'a dahil olması yönünde beliren kuvveti akımları da baskısıyla - İşçi Partisi seçmenleri arasında bu oran yıldızde 66'dır - 1963'teki talihsiz teşebbüslere kıyasla daha başarılı olacağı, teşebbüslün hiç de kişise ön görüşmelerin başlamasını sağlama ihtimali vardır. Wilson'ın Ortak Pazar'a gitmek için "iltimas" talep etmediğini, Roma Andlaşmasının eşitlik ilkelerine katılan riyete hazır bulunduğu, görüşmelerin sadece hazırlık safhasında alınması zorunlu olan tedbirlerin şerleri ve türkine inhisar edeceğini açıklaması, İngiltere'nin, Amerikan politikasına fazlaca bağlı olmasına, özellikle Fransa ile Avrupa Politik Birliği konusunda temel ayrınlıklara rağmen, bu defa Ortak Pazar'ın eşikini atlatabileceği kanısını, Wilson'ın bu teşebbüslünün tipki Vietnam barışı yönündeki girişimleri gibi seçim ve kamuoyu endişesiyle yapması ihtimali olsa bile, güçlendirmektedir. Meselenin, Altıların Roma'da yapacakları toplantıya kadar daha da bir açıklık kazanacağı muhakkaktır.

■ Fazla hayal kurmadan yeni Alman politikası olumlu karşılanabilir

Gerektense de, Schroeder, savunma konusunda Kiesinger ve Brandt'ın aksine, yine kabine bir görevde atanmış bulunan sefeli von Hassel'in "Atlantik Andlaşmasının hedeflerine uygun" olarak Alman Ordusunun 1970'e kadar 500 Bin'e çıkartmak, Sovyet tehlikesini hatırlanarak, bu yüzden de müttefiklerin, özellikle Amerikalıların nükleer ve klâsik askeri varlıklarının Avrupa'da kalmasının gerekliliği ve Fed-

ANAYASA İŞİĞİNDƏ TÜRKİYE

Fikret Otyam'ın fotoğraflarıyle
12 büyük sahife
T.I.P. 1967 TAKVİMİ
Tek istekler için 6 liralık pul
gönderiniz.
Toplu istekler %20 indirimle
ödemeli gönderilir.
Adres: T.I.P. İl Merkezi
Ankara cad. No. 40
kat 5 - İstanbul
Telefon: 27 46 57
ANT: 27

HAROLD WILSON
— İltimas istemiyoruz, ama —

Ortanın Solu hoparlöründe catlak ses!

TÜRKİYE Dışişleri Bakanı İhsan Sabri Çağlayan'ı, geçtiğimiz hafta Birleşik Arap Cumhuriyeti'ni resmen ziyaret etmiştir.

Türk Dış politikasının, Bandung'tan bu yana, üçüncü dünyaya, güney komşularımıza ve özellikle Arap sosyalizmine karşı çıktığını bilmeyen yoktur. Talihsiz Bağdat Pakti, hâlâ yerinde sayan celimsiz CENTO yanında geçen yıl monarşiler ve İslâm Pakti yönünde girişilen flört hareketleri, Türkiye'yi Arap devletleri nezdinde daima emperyalizmin ileri karakolu durumunda görünmeye mahkûm etmiştir. Atatürk'ün bağımsızlıktan yana, anti-emperyalist ulusal dış politikasına buna yıldır yan çızmanın dersini de, Türk hâriciyesi, bugüne kadar dudak büker baktığı Üçüncü Dünya devletlerinden Birleşmiş Milletler'deki Kıbrıs görüşmeleri sırasında acı şekilde almıştır.

Ama gel gör ki, ortanın bilmem neresine kapılanan, fırsat düştükçe de damat olmanın verdiği yetkiyle Marx'ı bir darbede perişan eden Ankara'nın ünlü haftalık hoparlörü, bütün bunlardan hiç bir ders almışa benzememektedir. Gerçekten de, ortanın solunun son derece bilimsel ve kuramsal dergisi, Çağlayangil'in Birleşik Arap Cumhuriyeti'ne yaptığı ziyareti, Osmanlı kalıntısı bir kapıkulu protokolü özenliği içinde "Münasebetsiz bir ziyaref" olarak yorumlamakta, ortanın bilmem neresine kapıldığı unutup Başkan Nâsır'ı, sömürücü takımı ve onların monarşik yerel ortaklarıyla aynı paralele düştükünün bile farkına varmayarak, az görülmüş bir düşünce ve iz an geri kalılmışlığıyla yerden yere vurmaya yetenmektedir.

Çağlayangil'in Birleşik Arap Cumhuriyeti'ne yaptığı ziyareti, Demirel dış politikasının güçlü müttefiklerinden aldığı izazetin sınırları içinde geçen yıldan bu yana giriştiği gösterilerden biri olduğunda kuşkumuz yoktur. Bununla beraber, Çağlayangil, Kahire görüşmeleri sırasında, Türkiye'nin İslâm Pakti'na girmeyeceğini ve Araplararası ilişkilerde taraftız kalacağını açıklamakla olumlu bir adım atmıştır.

Hal böyle iken, ortanın solundayım diye tepinip duran bir partinin hoparlöründen hiç değilse "ortanın solu" dalgasından sesler çıkması gerekiirdi. Çünkü solun, ortanın duvar çekilmiş solu da olsa, olaylara bir bilinçli baktı, bir yorum tutarlığı, namuslu bir yani vardır. Şimdi bu "münasebetsiz" yazının yazarına hatırlatalım:

Nâsır, Orta Doğu'da, giderek Üçüncü Dünya'daki prestijinden hiçbir şey kaybetmemiş değildir. Tam tersine, Nâsır, Süveyş'te en azlı sömürgecileri dize getirdikten bu yana, Arap uluslararası Anglo-Amerikan sömürülüğünden kurtuluşları yolunda sağlam bir biçimde yürümektedir. Öte yandan, Nâsır'ın Orta Doğu'da prestijini kaybettiği önerist ise, eğer basit bir bilgi yetersizliği değilse, beceriksiz bir "tahrif"ten ibarettir. Zira, olaylara namusluca eğilme cesaretini kendinde bulanlar pekâlâ bilirler ki, Nâsır'ın Üçüncü Dünya ve uyanan Arap Milliyetciliği nezdinde prestij ve yeti, Irak ve Suriye'de geçen yıl vuku bulan gelişmelerden, Sovyetler ile daha da sağlamlaştırılan ilişkilerden, Kürt Meselesi'nin çözümünden v.b. bu yana daha da sağlamıştır. O kadar ki, Anglo-Amerikan sömürük ortaklığını, şimdi İran Körfezi'ni, giderek bütün Orta-Doğu petrol yatırımlarını korumak telâsiyle monarşist, gerici, tutucu, halkın kıyasya ezen takımla İslâm Pakti adı altında yeni oyular peşine düşmüştür. Anglo-Amerikan şirketlerinin yapma devletleri - Pakistan'ın gerçekçi ulusal politikasıyla bunların yanında yeri yoktur - Kıbrıs konusunda bizi desteklemeler de Nâsır bize karşılmış... Sanki güvenilir dostlarımız Ingiltere ve Amerika yanımızda imişler, sanki yolumuzu onlar kesmemişi gibi...

Ördün olayları patlak verdiği zaman Amerika'nın 6 nesil Filosu İstanbul'da, İngiliz uçakları ise Kıbrıs'taki işletimde şirketlerinin çıkışları için Arap milliyetçi hareketini ezmek amacıyla "ühette idiler... Nâsır'ın karşı çıktıığı Kıbrıs işte bu Kıbrıs'tır.

Monarşist Hüseyin'in sarayında üç beş gün ağırlanmanın bedelini damat bey Ortanın Solu'na ödetmeye yeltenmiştir. Bilmek gerekir ki, ortanın solu başka şeydir, orta oyunu başka şeydir... Uluslararası politikada ise ortaoyunun yeri yoktur.

Kitaplar

- CAĞDAŞ SINEMANIN SORUNLARI André Bazin, Çev. Nijat Özön Bilgi Yayınevi, 198 sayfa, 7,5 lira.
- FIRTINA ÇOCUKLARI Themos Kornaros, Çev. Nevzat Hatko May Yayımları, 302 sayfa, 10 Lira.

Tiyatrolar

- KURBAN Güngör Dilmen Kalyoncu Güriz Sururi - Engin Cezzar Topluğu
- YER DEMİR GÖK BAKIR Yağar Kemal'den Nihat Asyah Haldun Dermen Tiyatrosu

Filmler

- HAIN KURTTAN KİM KORKAR M. Nicol Atlas Sineması
- İGUANA GECELERİ John Huston Dünya Sineması
- SUS SEVGİLİM Robert Aldrich Yeni Melek Sineması

Sergiler

- ISMAİL BİRET Yagliboya palyaço sergisi Dermen Tiyatrosu Fuayesi
- SEMİH BALCIOĞLU Seramikle Karikatür Beyoğlu Şehir Galerisi

Opera

- MAÇA KIZI Müzik: Çaykovski Devlet Tiyatrosu - Ankara

Konferans

- BÜLENT TARCAN "Nibelungların Yüzüğü" ve "Siegfried" konulu Wagner türserineUG konusuma. Alman Galerisi

Çağdaş Amerikan Edebiyatının en çok sözü edilen yazarı F. Scott Fitzgerald'in ünlü romanı

Muhteşem Gatsby

Türkçe: Can Yücel
AGAOĞLU YAYINEVİ,
Ankara Cad. 37/7 (Villayet
Kapıları) İstanbul

(Ant: 31)

SOSYALİZM VE İKTİDAR

Sosyalist partilerle burjuva partileri arasındaki ilişkiler üzerine bir inceleme.

Yazar: Paul Ramadier
AGAOĞLU YAYINEVİ

(Ant: 32)

Memet Fuat'ın seçikleri

TÜRK EDEBİYATI 1967

Edebiyatımızın bir yılın en güzel örnekleriyle elinizin altına getirebilir. antoloji. 10 TL.

DE YAYINEVİ
Villayet Han, Çağaloğlu
(Ant: 33)

DE YAYINEVİ

Yeni kitaplarım sunar:

1. MEMLEKETİMDEN
İNSAN MANZARA-
LARI - Nâzım Hikmet
III. Kitap çıktı. 6 TL
2. MALTE LAURIDS
BRIGGENİN NOTLA-
Rİ, Rainer Maria Rilke
Çeviri: Behçet Necat-
Ugil. 7,5 TL

(Ant: 34)

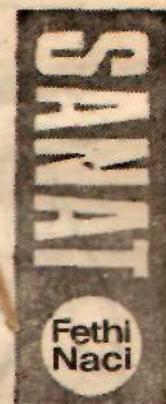
ELİF KİTABEVİ

Her yere her kitap gönde-
rilir. Bütün yayınları his-
den ödemeli isteyebilir-
siniz. Eski yayınlar ar-
anır bulunur, yollanır. Es-
ki kitaplarınız satınlanır.

ADRES : Elif Kitabevi,
Beyazıt, İstanbul

(Ant: 35)

- Tiyatrodan sonra sıra operada.
- Kapital'in çevirisisi üzerine.
- Kornaros ve Fırtına Çocukları.

■ Ötüken ve Gök- çer ikilisi operaya da baskı yapıyor

SAĞCI İktidara devamlı tâvix vererek Devlet Tiyatrolarının başında kalan Cüneyt Gökçer, şimdi de geçen yıl elinden kaçırdığı opera ve bale yönetimi tekrar üzerine almak için teşebbüs gecektir.

Gökçer, Opera ve Bale Genel Müdürlü Aydin Gün aleyhindeki kampanyaya, henüz teşkilat kanununun geçmemesinden yarar-

çalışmış, son olarak da bütçe komisyonunda opera bütçesi güvrehîlîrken komisyon üyeleri bir bildiri dağıtılarak opera ile tiyatronun tekrar birleştirilmesi için propaganda yapılmıştır. Ancak, bu gõrlîş komisyonda ilâatif görmemiş ve opera bütçesi ayrı olarak çıkmıştır.

Bununla beraber, sansürcü Kültür Müsteşarı Adnan Ötüken, kendisine her bakımdan i-taat eden Gökçer'in kaprisi uğrına Opera ve Bale Teşkilât Kanun Tasarısı'nı uzun süredir Talim Terbiye Kurulu'nda bekletmektedir. Ötüken, tiyatrodan

CÜNEYT GÖKÇER
— Gerçeklere göz yummak gereklidir —

lanarak çeşitli idari baskular yapmak ve asılsız söylemler yapmak suretiyle başlamıştır. Gökçer'in operada iki büyük makam odası, şteki tiyatrolarda da ayrı makam odaları olduğu halde, Opera ve Bale Genel Müdürlüğü'ne sadece üç küçük oda ayrılmış ve gittiğine denecek kadar az kadro verilmiştir.

Aydın Gün bîyîlik imkânı sızılıklar içinde çağrışırken opera orkestrasından istifa eden bazı sanatçuların ayrılmışını, tiyatro basını söyleşili gazetelere telefon ederek, Opera Genel Müdürlüğü aleyhinde istismar etmeye

gerçeklestirdiği sansürcü opera ya da uygulamaya başlamış ve hazırlanan dergide daha az öz türkçe kelime kullanılmaması Opera Genel Müdürlüğüne salık vermiştir.

Devlet Tiyatrolarında taht kurulan geri zihniyet şimdî de opera ve baleyi tehdit etmektedir.

Bir tiyatro yöneticisi, Türkiye'nin en büyük sanat kurumunu durumunu söyle anlatmıştır:

"Biz Devlet Tiyatrosu olarak kurucumuz Ebert'i bile kovduk.

Opera ve baleyi Aydin Gün aldı, dîzelime gayreti içinde. Başarıyor da... Ama bugün tiyatro yine Ebert'i kovan tiyatrodur. Kurtulmasına imkân yoktur, çünkü sanata politika karışmıştır. Millî Eğitim Bakanı cıcip Genel Müdüre telefon ederek, benim yanında bilmem ne hanım var. Ne olur hatırlım içten bir gece de olsa başrolde oynatın. Çünkü kendisine söz verdim, diye bilmektedir.

Ebert'i zamanın Millî Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel'e hâzır arkadaşımız şikayet ettiler. Yücel, bir gün yanına Ebert'i de alarak sınıfı girdi. Tek tek gîdayetleri dinledi ve Ebert'e dönerek — Bak hoca, senin için ne diyorlar. Sen nedersin bunlara karşılık? — dedi. Ebert gözleri yaşlı, sadece Benim bir diyeceğim yok — dedi. O zaman Yücel hepimiz döndük — ben size değil. Ebert'e inanıyorum, onu size birşeyler öğretsin diye bizzat ben bulup getirttim. Bundan sonra kapımı sizlere kapalıdır. İsterseniz hepiniz gidel, kapıya mühür vurun, Anadolu'ya çıkar, peni öğrenci aram — dedi!"

Gökçer, yöneticilikte yapan prestijini kurtarmak için eşi ve kızıyla birlikte oynamak üzere "My Fair Lady" adlı müzikali bîyîlik paralarla sahnâ almıştır. Devlet Tiyatroları Genel Müdüre, kültür düşmanı Kültür Müsteşarı'nın emrinde, halkın parasını halk için değil, yemekten sonra rahat koluklarda keyifle sindirim yapmak isteyen burjuvalar için har vurup harman savurmaktadır.

Halk parayıyla kurulan devlet tiyatroları artık halkın değil, mutlu azılıların tiyatrolarıdır ve şimdî Ötüken ile bendeberî devlet bale ve operasında kapaklı zihniyetine hedeflemek için elliinden geleni yapmaktadır.

1950-60 KUŞAĞI

VENİ UFUKLAR'ın Ocak sayısının özel sayı olarak çıktı... Derginin kapagında, "1950-60 kuşağıının ozan ve hikâyecileri kendikendilerileyile ve çağlarıyla hesaplaşıyorlar" diye yazıyor. Ne var ki derginin kuşak anlayışı ile bizimkisi birbirine uyuyor. Soruşturma sorularına cevap verenler arasında bir kuşak birliği görmek mümkün değil. Gerek kişiliklerinin oluşumu, gerekse zaman bakımından Yaşa Kemal, Ceyhun Atuf, Arif Danış ile Demir Özlu, Ahmet Oktay, Adnan Özyalçınır'ı, nasıl düşünürsek düşününelim, hangi ölçüye vurursak vuralım, bir kuşak içinde toplayamayız. Yok, kastedtiem 1950-60 döneminde yazı yazarları idilse, o zaman dergideki yazar listesinin çok daha kabarık olması, içlerinde Orhan Kemal'ın, Melih Cevdet'in, Oktay Rıfat'ın, Aziz Nesin'in ve daha birçoklarının da bulunması gerekiirdi. Böyle geniş bir soruşturma ise yalnızca 1950-60 kuşağının değil bütün bir Türk edebiyatının kendikendisile hesaplaşması olurdu ki, çerçevesi çok geniş bir iş bu. Öte yandan, ilk şirini 1944'te yayımlamış olmasına rağmen, ikinci Yeni dediğimiz hareketin en önde temsilcilerinden olan Edip Cansever'in, 1950-60 kuşağının şirdeki en özgün temsilcileri olan Cemal Süreya ile Turgut Uyar'ın da bu soruşturmaya katılması gerekiirdi.

Bu yüzden biz, dergimizin olanakları dışında olan böyle bir işe girişmektense, çok yönlü kişisel

bir deney» olan (O. Kutlar) ve ikinci Yeni diye adlandırılan hareketin —dergideki temsilcilerinin cevaplarına da dayanarak— dünümüne, bugünlüne ve yarımına kısa bir göz atmaya çalışacağız.

Çoğuunuğu ile 1954 sonrasında Mavi, Yenilik, a. Pazar Postası dergilerinde seslerini duyurmağa başlayan bir kuşak. 1954: Demokrasi oyununun, daha çok şehirli nüfus içinde, iplığının pazara çıkmaya başladığı yıl. Tek parti yönetiminin devrilşile yurdumuzun aydınlanma geleceğine bağlanan umutların yükselmeye başladığı yıl. Yalnız Türkiye'de değil bütün dünyada II. Dünya Savaşı'ndan sonraki yıkıntıdan kurtulup, kaybettigini yeniden kazanmaya, belini doğrultmaya başlayan kapitalizmin, emekli kitleler ve ilerici çevreler üzerinde baskısını yeniden kurmağa, özgürlükleri kışmağa başladığı bir dönem. Ve bütün bu olumsuz gelişmeler karşısında «Kitapsız, örgütsüz ve gerçek anlamda eylemsiz... hataları kendilerinde deneyen» (A. Oktay); «bütün gençlik yılalarını kaplayan o insan-dışı kapitalist büyülmenin biçimlendiği... ama bu toplumsal oluşumun olumsuz yanında bulunan, onun antitezi olan» (D. Özlu) bir kuşak. Düşün özgürlüğünü adamakollu kışımı, toplumun ekonomik, felsefi, bilimsel yollarдан uyanış yolları tıkanmış. Bir önceki kuşağın başlatığı, küçük adamaya dayan, II. Dünya Savaşı sonrası yılalarının uyanış hareketine tek uygun düşen, düşünsel düzeyde başkaldırma çabalari bile damgalanmağa, susturulmağa çalışıyor.

İste bu koşullar içinde lise eğitimini tamamlamış ya da tamamlamak üzere olan bir kuşak, kalmış

olan tek açık kapıdan: edebiyattan düşünsel naya- ta giriyor. Burada da buldukları miras, 1940'larda başlayan şiirdeki devrimin yavanlaşmıştır, mizah tekerleme durumuna düşürülmüş dördüncü, beşinci elden kopyaları. Bir Tarancı, bir Necatigil, bir Dağlara var; kendi şiir dokuları içine sinsi kapak, yılların verdiği bir ustalıkla şiir kozağının ören. Ama yanlarına lyice yaklaşmadıkça, içlerine girlmediğe sıralarını vermeyen bir ustalıkla. Nitekim, ikinci Yeni hareketinin şiirde, Necatigil'den, Dağlara'dan hiz aldıgi çok sonraları söylemeyecektir. Hikâyede, ilerdeki mutlu gelişim yolunu açmış bir Saït Faik var. Gerek teknigi, gerekse humanizmasıyla en olgun yılарını yaşayan bir Orhan Kemal, Eş- tilide ise, «dilde yaptığı —düşünceye yol açan— de- gişmeye... nihilizmi, eski kokusmuş geleneklere kar-şı çıkış, geleneklerle alay edisi, üfkesi» bu kuşağa örnek olan (D. Özlu) bir Ataç.

Özellersek, toplumsal koşul ve olsaklarım kisır, edebiyatın, toplumu yansıtma gücünü bir hayli yitirdiği, bununla birlikte herşeyin yine de edebiyatın bekendiği bir ortamda ortaya çıkıyor bu kuşak.

Neyapabiliyorlardı? Eylemleri ne olabilirdi, ne yonde gelişebiliirdi? Bunu gelecek yazımızda incelemege devam edeceğiz.

MEHMET DOĞAN

■ Türk okuru, Kapital çevirisine, ilk cildin yayınlandığı tarihten yüz yıl sonra kavuşuyor.

MARX, 1844'den ölümüne kadar yani aşağı yukarı kırk yıl, temel amacını gerçekleştirmek için; Kapital'i yazmak için savaştı. Hastalık, yoksulluk ve tedirginlik içinde, bu kırk yılın ancak onbeş yılını, belli bir pörçük bir şekilde ana eserine verebildi. Bugün dört cilt halinde, bilim dünyasının bay köşesinde yerini almış olan Kapital'in ancak birinci cildi, Marx tarafından kesin bir şekilde sokulmuş ve 1867'de yayımlanmıştır. O yıl bir dostuna yazdıgı mektupta, bu kitaptan şöyle sözediyordu: "Bu (kitap), şüphesiz ki, toprak sahipleri de dahil olmak üzere, burjuvaların kafasına şimdiden kadar atılmış en korkunç mermidir." Kapital'in ikinci ve üçüncü ciltleri, Marx'ın ölümünden sonra, bırakıldığı müsveddeleler üzerinde çalışan Engels tarafından 1885 ve 1894 yıllarında; Artık-Değer Teorileri adını taşıyan dördüncü cilt ise Karl Kautsky tarafından üç bölüm halinde 1905 yılında yayımlandı.

Türk okuru, Kapital çevirisine, ilk cildin yayınlandığı tarihten yüz yıl sonra kavuşuyor. bir teknik sorunu olarak alını-

Bu, üzerinde uzun uzun düşünülmeli gereken bir gerçekktir. Kapital, Marx'ın özellikle kapitalist üretim biçimini hakkında görüşlerinin kesin ve derli topu bir açıklamasını kapsar. Bundan ötürü, bu bil'm anının çevirisini, dilimizde, marxsist düşüncenin terminolojinin oturmasını sağlayacak bir "başvurma" kitabı olmaya adaydır. Marksist düşüncenin kavranmasına ve yerleşmesine yani "yerleşmesine" katkıda bulunmak isteyen yazarların, sanatçılardan, ve aydınlarından, Türk okuruna sunulmuş olan bu çeviriye eğilerek, yapılan işin güclüğünü ve bütünlüğünü unutmadan, düşüncelerini açıklamaları ve eleştirmelerini yapmaları bir ödevdir. Bu imkânı sağlamış olduğu için, daha şimdiden, genç bilgin Mehmet Selik'e teşekkür etmeliyiz.

SELÂHATTİN HİLAV

■ Kornaros haykırıyor: Bulin bize yapilanları, güçlenin, yılmayan yolunuzda. En yüce seydir devrim

yor, içerik sorunu olarak değil. Sanatçının, elden çıkarmanın gereken iki şeyi yitirmesine yol açabiliyor bu tutum: İçtenlik ve kendilikindenlik.

Gereğin kendiliğinden trajikliği, estetik duyarlığının özlediği

Desen: Abidin Dino

"Bütün kuramlar soluk, daima yeşildir hayatın altın fidanı." Goethe, üzerinde titrediğimiz estetik kayının ikinci bir önemi olabileceğine de mi işaret ediyor bu söyleye? Uzun süredir özün artistik sunuluşu,

birsey olmuyor mu kimi zaman? Hayat, doğruluğu ve içtenliğiyle biçim'i fona alımıyor mu? Sanatçı bu ikilemi nasıl çözümlüyecek?

"Haydarı Kampı" ni okudugunda da düşünmüştüm aynı

sorunları. "Fırtına Çocukları" (Themis Kornaros'tan çeviren Nevzat Hatko, May Yayınları) iyice kaygılandırdı beni: Bir roman mı bu, acının somutlaştiği bir ami defteri mi, bir belge mi yoksa?

İrkiliyor insanı "Fırtına Çocukları". Anlatılışı değil, gerçegin kendisi önemli burada. Dil, bir röportaj anlatımına bir savunma havasma blişiliyor zaman zaman. O tedirgin edici destansılık, koparıyor bizi bıgimden, sunulustan; içeriye tutkallıyor, hatta devrimcilerin o yüce ahlaklısına diyeceğim. Neden geliyor bu gł? Artistik yapının sağlamlığından mı, içeriğinden mi; her ikisinden birden mi yoksa?

Öyle sanıyorum ki, Kafka'yı, Faulkner'i, hatta dağınlığına rağmen Sartre'i düşündürdü mü, bütünlük romancı diyemezsiniz Kornaros'a. Ama o romanlığı da pek düşünmüyorum sanırım. Amacı devrimci olmanın zorluğunu göstermek. Haykırmak: Bilin bize yapılanları, güçlenin, yılmayan yolunuzda. En yüce seydir devrim.

GÜC COCUĞUN EĞİTİMİ

Alfred Adler'in bu çok lünlü eseri anne ve babalarla öğretmenlerin karşılaşıkları bir çok sorulara en yetkili cevapları verecek tir.

Varlık Yayınevi, 5 lira.
Ant: 36

Sunu düşündüm "Fırtına Çocukları" ni okuduktan sonra: Hep sanatı sevgi bitti. Acaba hayat daha mı güçlü ondan? Kesin bir cevap veremem. Ama, sanat daha güçlü diliyorum kendi hesabima.

AHMET OKTAY

■ AST Orhan Kemal'in "72. Koğus" oyununu sahneye koyuyor

Ankara Sanat Tiyatrosu Pazar Gezintisi oyununa başarı ile devam ederken, sezonun ikinci yeni oyunu olan Orhan Kemal'in "72. Koğus" adlı oyununu çalışmalarına başlamıştır. Ocak ayının 26'sında başlayacak olan "72. Koğus"u Asaf Çiyiltepe sahneye koymakta dekor ve kostümlerini Osman Sengenzer yapmaktadır. Asaf Çiyiltepe oyun hakkında şunları söylemiştir:

"Orhan Kemal'in "72. Koğus" adlı oyunu bizden olan insanların hapisane dünyasındaki garip, kendine özgü yaşamını anlatıyor. Oyunun kişiliği son derecede gerçek. Açıları, şakaları, yoksullukları ile seyredenlerin kalbine saplanabilecek içtenlikleri, öykülerini var. Geçmiş yılların, milletçe yoksulluk içinde bulunduğumuz sıralarında bu insanları tanıtmak, haphane dünyasını bütün ayrıntıları ile öğrenmek, seyircimiz içine gözü dolu bir kazanç olacaktır."

RÜŞVET HER SEYİN TEMELİDİR!

RİR zamanlar düşünün insanlara karşı engizisyon işkeneleri uygulamakla şöhret yapan CHP iktidarlarının mutemad emniyet müdürü Ahmet Demir'in Yargıtay'da bir rüştü olayına karışması geçtiğimiz hafta Türk basınında geniş yankılar yarattı.

Yarım milyon tirajlı HÜRRİYET Gazetesi'nin yayınladığı haberi YENİ GAZETE başlığında "Milletin kaderiyle doğrudan doğruya ilgili bir makamı, Emniyet Genel Müdürlüğü'nden yillarda işgal etmiş bir insanın bu cezit kararlılığı işlerde girişimci elbette ki bu memlekette için igin kanamakta olan bir yaraya varılmış neşterden farkla adedilmemelidir" diye yorumlandı.

SON HAVADİŞ'de Mümtaz Falk Fenik "Halk Partisi'nin ünlü Emniyet Genel Müdüriyeti'nin ne olduğunu hepimiz biliyoruz. Halk Partisi'nin ünlü Emniyet Genel Müdüriyeti'nin daha başka meseleleri de belki meydana çıkacaktır" diyerek CHP'yi hedef alırken BUGÜN'de Reşit Özdekk de İnönü'yu sorguya çektiyordu: "Biz, bizim kapalı rejimle idare edildiğimiz devrin şampiyonu İnönü'ye soralım; Başbakanlığa gelir gelmez, Ah-

Pahalı Polemik

DÖNÜŞÜM'E CEVAP: Doğru tutum, Türk toplumunun kaderinde şimdiden kadar büyük rol oynamış aydın tabakaları inkâr yeter, onlara, kurtuluşun halk içinde olduğunu anlatmak değil midir? Nitelik TIP Programı bu konuda, Dönüşüm'den farklı olarak, doğru görüşleri dile getirmektedir.

YÖN
(20.1.1967, sf. 5)

FETHİ NACİYE CEVAP: TIP Programı, Türk toplumunun yapısına 60 sayfa ayırmıştır. 60 sayfa içinde bir kaç cümleyle zinde kuvvetlerin övülmesi, bunların sosyalist açıdan tahlili edilmesi demek elbette değildir.

YÖN
(20.1.1967, sf. 6)

Bilmeyorsan Öğretelim!

«Yeni kuruluşun adı ANT'tır. Nasıl zatla zatla manasına farklı ise, zatla (ant)ın manası da söyle değişiktir. «Andının manası yememindir, ama zantını ne demek olduğunu, ne manaya geldiğini doğrusu bileydim. Olsa olsa bunların gayeleri asırlardır harp ederek her aileden birkaç şehit verdigimiz ülkelere meylettik bulunługuna ve böylece hayatı ve namusun da feragat edildiğine göre: «Atalarumuza, Namusumuza Tanımıyorun» kelimelerinin bağħarflerinden meydana getirilmiş bulunsa gerekir.»

TEKİN ERER
(Son Havadis - 15.1.1967)

ANTİN NOTU: ANT'ın ne manaya geldiğini bilmeyen kelime fıkarsına öğretelim:

Türk Dil Kurumu'nun hazırladığı TÜRKÇE SOZLÜK'ün 41. sayfasının ikinci sütununun 11inci maddesinde ANT kelimesi şöyle tanımlanmaktadır: Yemin, Kasem...

Ve aynı sözlükte yemem» anlamına gelen «AND» diye bir kelime de yoktur.

met Demir'i Genel Müdürlüğü'ne getirmekte niçin istar etti?

Demir olayı üzerine en dikkati çekici hükümeti ise Nükte köşesinde BABIĀLIDE SABAH Gazetesi veriyordu: "El Adiū es-sul-mulk... Adalet mülkü te melidir" Raidesinin "Rüştü her şeyin temlidir" şeklinde sokulması, artık bu sistemin yerle bir olacağına kâfi delîl midir? Bir devlet zulümle pâyidar olabilir, fakat adaletsizlikle asla... Bu da bir kaide dir."

DİSK'İN KURULUSU

Haberi ilk defa ANT tarafından verilen Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu (DİSK)'in kuruluşunun kesinleşmesi de basında çeşitli yorumlara uğradı.

YENİ GAZETE, Türk İş'in tutumunun DİSK'in kuruluşunu koaylaştırdığını belirterek "Bugün için ikinci kuruluşlar madli inkânsızlıklar sebebiyle güç kazanamayacak gibi görünmektedir. Ancak bir de disizdan veya siyasi partilerden, görünen yollarla yardım sağlayamayı başaramazları, Türk İş karşısında bil ikinci kuruluşun yerleşmesi kolaylaşır" diyor. MILLİYET'te Engin Ünal şu tahminde bulunuyordu:

"Böylesce tabanda sendikalar arasında yürütülen mücadele zirvede iki konfederasyon arasında devam edecek ve sendikacılığımız gerçekte çetin günlerin eşiğine gelecektir."

CUMHURİYET'te İlhan Selçuk ise DİSK'in kuruluşunu hâraretle destekliyordu:

"Antiempyeralist bir tavır alamayan Türk sendikacılığı, kendi vatanını sömüren komprador - yabancı kapitalist ittifakının yanında ve kendi iççisine karşı yer almış olur. DİSK yöneticilerinin gerçek milliyetçi ve antiempyeralist bir tutuma girmelerini ve kapitalizmin şakşakçılığında hayli ilerlemiş Türk sendikacılığında olumlu etkiler yaratmalarını bekliyoruz."

PETROL GREVI

Petrol İş Sendikası'nın Petrol Ofis depolarında ulusal petrol şirketlerini yabancı şirketler karşısında zayıf düşürecek şekilde gelişen grevi ise basında oldukça geniş tepki yarattı.

CUMHURİYET'in "Olayların

"Ardındaki Gerçek" sütununda grev söyle yorumlandı: "Petrol İş yöneticileri, grev hakkını kullanmışlardır, bir yandan siyasi oyunlara balıklama girdikleri gibi, öte yandan - belki de bilmeyerek - pazarlama sahnesinde milli çıkarların karşısına geçmişlerdir. Amerikalı Hoffa tipi yöneticiler sağz kabahâli ile etrafa dehşet havası vermege ve manzara durbânu'nun tersiyle göstermeye çalışıyorlar."

MILLİYET'te Abdi İpekçi ise petrol grevinin gerisindeki ihtiyalleri söyle açıkladı:

"Petrol Ofis depolarındaki grevin, bu milli kuruluşumuzla rekabet halinde bulunan yabancı şirketlerin işine yarayacağı bilinmektedir. Bunun yanı sıra, hükümetin Petrol Ofisi Genel Müdüriyeti'ni değiştirmek konusunda öteden beri beslediği niyetten söz edilmektedir."

MISIR SEYAHATİ

Dışarıda Bakan Çağlayan'ın Türk - Misir ilişkilerini normalle döndürmek için Kahire'ye yaptığı ziyaret ise Türk basında genellikle ihtiyyatla yorumlandı.

CUMHURİYET'te Evcet Güresin "Eğer biz Arap ülkeleriyle dostluk ilişkilerini sürdürmek istiyorsak, hele Birleşmiş Milletler'de 12-13 oya sahip Misir Grubu ile denge iliğiller çizgisine oturmak istiyorsak, politikamızı bu ülkelerin özellikle göre göre ayarlamak zorundayız" diyor, MILLİYET'te Abdi İpekçi ise şunları yazıyordu:

"Değişen şartlar ve zayıflayan nüfuzu Nâṣır'ı da Türkiye ile dostluğa zorlayacak niteliktedir. Üstelik şimdi kendisine karşı kurulacak olan İslâm Paktının Türkiye tarafından desteklenip desteklenmemesi onun için çok önemlidir. Buna karşılık Türkiye'nin Nâṣır'dan isteyeceği ilk iş, Kıbrıs politikasını değiştirmesidir. Aslında bu Kahire için karşılanması imkânsız bir istek sayısız."

BARİS!

Esasta bizden olan Osman Yüksel'e, müstereken çarpışığınız Kızıl cephesine karşı aykırı bir gözle bakmaktan kaçınır ve kalemini ola hücum etmekten alıkoymak kararım almış bulunuyoruz. Allah müslümanları doğru yoldan ayırmaz.

BABİĀLIDE SABAH
(16 Ocak 1967)

10 Ocak 1967 tarihli Sabah'ta, yine aynı adam, mal bulmuş magribi gibi «İste Haikat» diye koskoca bir manşet altında şunları yazmış. Hem de gerçeve içinde «Tenkuz» serilevhâb bir hamakat, habaset, yobazık örneği.

Beni kâfir ilân etmene, tekfir etmene rağmen seni affediyorum...

OSMAN YÜRSEL SERDENGEÇTİ
(Yeni İstanbul - 16 Ocak 1967)

Haftanın Karikatürü

HADELI TAAHHÜTLÜ

BUGÜN Gazetesi

Ziyaret sağı basında değişik şekillerde yorumlandı. BABIĀLIDE SABAH, Çağlayan'ın İslâm Paktına gitmeyeceğini açıklamasına karşı çıkararak "İslâm Paktı mevzuunda Meclis'te herhangi bir teklifle karşılaşılmış ve görüşmeler yapılmış değildir. Böyle olunca Dışişleri Bakanı durup dururken Türkiye'nin İslâm Paktına gitmeyeceği yolunda bir teminat verebilir mi? Elbette vermeme gerekir" diyor.

Ziyaret sonunda yayınlanan ortak bildirisi ise CUMHURİYET Ankara Bürosu söyle yorumladı:

"Bildiride Kıbrıs sorunundan söz edilmeyiği, Misir yönetiminin, mesele etrafında Makarios'u destekleyen görüş ve tutumundan vazgeçmediği kanıtı uyandırmıştır. Siyasi çevrelerde göre, Çağlayan'ın BAC yöneticileri ile çeşitli dünya sorunları ve ikili ilişkiler konusunda elle tutulur bir görüş birliğine varamadığı gerçeğini ortaya koymustur."